

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І. МЕЧНИКОВА

*Т.О. Гончар, Д.І. Крупко, Л.С. Кучанська,
Є.Л. Стрельцов, О.А. Чуваков*

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Програма навчального курсу

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І. МЕЧНИКОВА
2011

Кримінальне право України. Програма навчального курсу.
Навчально-методичний посібник.

Автори-укладачі:

**Т.О. Гончар, Д.І. Крупко, Л.С. Кучанська,
Є.Л. Стрельцов, О.А. Чуваков**

Під загальною редакцією доктора юридичних наук, доктора теології, професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України ***Є.Л. Стрельцова.***

Рекомендовано до друку
кафедрою кримінального права, кримінального процесу та кримінології економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Протокол № 10 від 24 січня 2011 р.

© Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	
Т Е М А 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	9
Т Е М А 2. ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	9
Т Е М А 3. КРИМІНАЛЬНИЙ ЗАКОН.....	9
Т Е М А 4. ЗЛОЧИН І ЙОГО ВИДИ.....	11
Т Е М А 5. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І ЇЇ ПІДСТАВА.....	11
Т Е М А 6. ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ.....	11
Т Е М А 7. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ.....	12
Т Е М А 8. СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ.....	12
Т Е М А 9. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ.....	13
Т Е М А 10. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ.....	14
Т Е М А 11. СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ.....	14
Т Е М А 12. ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ЗЛОЧИНУ.....	15
Т Е М А 13. МНОЖИННІСТЬ ЗЛОЧИНІВ.....	15
Т Е М А 14. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ.....	16
Т Е М А 15. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	17
Т Е М А 16. ПОКАРАННЯ, ЙОГО МЕТА І ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	18
Т Е М А 17. СИСТЕМА І ВИДИ ПОКАРАНЬ.....	18

Т Е М А 18. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....	19
Т Е М А 19. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ	20
Т Е М А 20. СУДИМІСТЬ	21
Т Е М А 21. ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ ТА ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ.....	22
ТЕМА 22. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	22
Т Е М А 23. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ.....	23
ЛІТЕРАТУРА	
А. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	
І. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО УСЬОГО КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ.....	25
ІІ. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО ОКРЕМИХ ТЕМ КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ.....	27
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА	
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ І СИСТЕМА ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	56
ТЕМА 2. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	56
ТЕМА 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	57
ТЕМА 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ.....	57
ТЕМА 5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ.....	59
ТЕМА 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ.....	59
ТЕМА 7. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	59

ТЕМА 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ	60
ТЕМА 9. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	61
ТЕМА 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.....	62
ТЕМА 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.....	63
ТЕМА 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА.....	64
ТЕМА 13. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ.....	64
ТЕМА 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ.....	65
ТЕМА 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	65
ТЕМА 16. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ.....	67
ТЕМА 17. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН.....	67
ТЕМА 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО- ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ.....	68
ТЕМА 19. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	69
ТЕМА 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ.....	69
ТЕМА 21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕННОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ).....	70
ТЕМА 22. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ.....	71
ТЕМА 23. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	72

ЛІТЕРАТУРА

Б. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

*1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО УСЬОГО КУРСУ ОСОБЛИВОЇ
ЧАСТИНИ.....*

72

*2. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО ОКРЕМИХ ТЕМ
ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ.....*

74

ПІСЛЯМОВА.....

90

ВСТУП

Після певної перерви ми знову стали розподіляти в нашій суспільній практиці галузі права на публічні та приватні. Публічне право – це та частина діючого права, норми якого спрямованні на захист загальносуспільних благ, на відміну від приватного права, яке захищає особисті інтереси людини у всіх сферах його приватного життя. Розуміння цього дозволяє завжди, навіть незважаючи на окремі спроби, нівелювати саме таку особливість публічного права, дозволяє чітко визначати його сутність. До публічних галузей права відносять низку норм матеріального та процесуального права, зміст та форми яких спрямованні на захист публічних інтересів. Традиційно до таких галузей відносять: конституційне право та процес, адміністративно право та процес та ін.

Публічною галузю права є і кримінальне право тому що норми цього права спрямованні на захист загальноновизнаних благ та інтересів людини, суспільства, держави. Кримінальне право – це загально професійна, фундаментальна учбова дисципліна, вивчення якої є обов'язковим для отримання кваліфікації юриста (бакалавра, спеціаліста, магістра).

Предметом цієї учбової дисципліни є вивчення важливіших положень: норм кримінального закону та практики його застосування, науки кримінального права, ознайомлення з окремими історичними положеннями та окремими важливими інститутами міжнародного кримінального права та зарубіжного кримінального права.

Кримінальне право України складається з Загальної та Особливої частин. В загальному плані ці частини взаємопо'язанні тому що більш загальні положення, які є «обов'язковими» для усіх положень Особливої частини. В той же час, в положеннях Особливої частини закріпленна відповідальність за конкретні злочини та ті види санкцій, які потрібно застосовувати за вчинення таких дій. Якщо казати з точки зору навчального процесу, то кожна із цих частин становить собою самостійну навчальну дисципліну, яка вивчається окремо на протязі двох семестрів. При викладання кожної з цих частин Кримінального права передбачається лекції та практичні заняття. Заняття з Загальної та Особливої частини кримінального права України в одному семестрі закінчуються заліками, а після другого семестру – проведенням іспитів. Крім того, передбачена курсова робо. Студенти, спеціалізуються по кафедрі кримінального права, кримінального процесу та криміналістики складають державний іспит з кримінального права України, який охоплює питання як Загальної, так і Особливої частини . Вони ж матимуть змогу поглиблено вивчати окремі проблеми кримінального права України на наступних навчальних курсах: Економічні злочини, Тіньова економіка, Теорія

доказів, Службові злочини, Правопорушення в сфері оподаткування, Комп'ютерні злочини, які викладаються на цій кафедрі.

Література, яка рекомендується кафедрою для вивчення кожної з тем курсу Загальної та Особливої частини, названа в програмі курсу "Кримінальне право України" та в завданнях до практичних занять. При вивченні окремих тем курсу слід звертати увагу не лише на засвоєння теоретичних положень, а й на ознайомлення з позицією слідчо-прокурорської та судової практики. Тому обов'язковим є аналіз керівних постанов Пленуму Верховного Суду України, узагальнень судової практики з окремих категорій кримінальних справ, рішень правоохоронних органів по конкретних справах.

Звертаючись до опублікованих джерел слід враховувати динамізм законодавства й мати на увазі, що окремі положення можуть застаріти, втратити актуальність. Важливо також розуміти, що коментарі до законів є їх науковим тлумаченням, висловлені там позиції аж ніяк не можуть вважатись обов'язковими і може бути приводом до певної дискусії.

Студенти усіх форм та видів навчання, які вивчають спеціальність "правознавство" у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова вивчають кримінальне право України за однією програмою, в однаковому обсязі, до них висуваються однакові вимоги. Зокрема, іспити, заліки, письмові роботи на всіх формах та видах навчання проводяться за практично однаковими завданнями (білетами, тестами). Разом із тим, кількість годин, яка відводиться навчальними планами та семестровими планами кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики з окремих тем на аудиторні заняття відрізняється, але зберігаючи при цьому основні теми, які потрібні розуміти фахівець, опановуючий цю дисципліну.

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Т е м а 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття кримінального права . Предмет кримінального права . Поняття і види кримінальних правовідносин, їх структура. Виникнення, зміна і припинення кримінальних правовідносин. Методи кримінального права.

Завдання кримінального права .

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини кримінального права. Єдність Загальної і Особливої частин кримінального права . Поняття, значення і система Загальної частини кримінального права.

Кримінальне право і суміжні галузі права , зв'язок і відмінність між ними.

Наука кримінального права , її предмет і функції. Методи науки кримінального права . Зв'язок науки кримінального права з суміжними юридичними науками. Роль кримінально-правової науки. Завдання, що стоять перед наукою кримінального права в сучасний період.

Кримінальне право як навчальна дисципліна. Система курсу кримінального права.

Т е м а 2. ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття і значення принципів кримінального права . Види принципів у праві (загальні, інституціональні, спеціальні).

Кримінально-правова наука про систему і види принципів кримінального права .

Характеристика принципів кримінального права.

Т е м а 3. КРИМІНАЛЬНИЙ ЗАКОН

Кримінально-правова наука про джерела кримінального права і їх види.

Кримінальний закон як джерело кримінального права . Поняття кримінального закону, його ознаки і значення. Співвідношення термінів

“кримінальний закон”, “закон про кримінальну відповідальність”, “кримінальне законодавство” і “кримінальне право”.

Чинний Кримінальний кодекс України, його система і загальна характеристика.

Система кримінального закону. Загальна і Особлива частини кримінального закону. Структура статей Загальної і Особливої частин кримінального закону. Диспозиція і санкція статей кримінального законодавства, їх види. Стаття кримінального закону і норма кримінального права . Поняття, структура і види кримінально-правових норм.

Чинність кримінального закону в просторі. Поняття території України. Місце вчинення злочину. Визнання злочину таким, що вчинений на території України.

Чинність кримінально-правових норм за колом осіб. Поняття громадянина України, іноземного громадянина і особи без громадянства. Чинність кримінального закону щодо громадян України, іноземних громадян і осіб без громадянства у випадку вчинення ними злочину на території України. Кримінальна відповідальність осіб, які не підлягають кримінально-правовій юрисдикції України. Видача (екстрадиція) особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинений злочин.

Чинність кримінального закону у часі. Набрання і втрата чинності кримінальним законом. Час вчинення злочину. Зворотня дія кримінального закону. Види кримінальних законів, що мають зворотну силу. Межі зворотної сили кримінального закону. Кримінальні закони, що не мають зворотної сили. Шляхи усунення і встановлення караності діяння, пом'якшення і посилення покарання, іншого поліпшення і погіршення кримінально-правового положення особи, що вчинила злочин. Проміжний кримінальний закон і його чинність. Зупинення чинності кримінального закону.

Тлумачення кримінального закону. Види тлумачення і їх характеристика. Роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з питань застосування кримінального закону, їх юридична природа і значення. Законодавче тлумачення. Тлумачення кримінального закону Конституційним Судом України. Наукове тлумачення.

Т е м а 4. ЗЛОЧИН І ЙОГО ВИДИ

Поняття і ознаки злочину. Відмінність злочину від інших правопорушень.

Класифікація злочинів, її критерії і кримінально-правове значення.

Поняття злочину невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкого і особливо тяжкого.

Злочин і злочинність. Поняття злочинності і її показники, види злочинності.

Т е м а 5. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

І ЇЇ ПІДСТАВА

Поняття кримінальної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Початок і закінчення кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності. Поняття і значення складу злочину. Злочин і склад злочину. Елементи і ознаки складу злочину. Види складів злочину.

Склад злочину і кваліфікація злочину. Поняття кваліфікації злочинів. Види кваліфікації злочинів.

Т е м а 6. ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ

Поняття і значення об'єкта злочину. Механізм заподіяння шкоди об'єкту злочину. Об'єкт злочину і об'єкт кримінально-правової охорони.

Класифікація об'єктів злочину, її критерії і значення.

Загальний об'єкт злочину і його значення.

Родовий об'єкт злочину і його значення.

Видовий об'єкт злочину і його значення.

Безпосередній об'єкт злочину і його значення. Основний, додатковий, факультативний об'єкт злочину.

Об'єкт і предмет злочину. Поняття значення предмета злочину, його відмінність від об'єкта злочину, знарядь і засобів вчинення злочину. Потерпілий від злочину.

Т е м а 7. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ

Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони складу злочину, її «складові».

Злочинне діяння. Форми злочинного діяння. Поняття і ознаки злочинної дії. Поняття і ознаки злочинної бездіяльності. Умови відповідальності за злочинну бездіяльність. Значення непереборної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність особи.

Злочинні наслідки. Поняття, види і значення злочинних наслідків. Матеріальні і формальні склади злочинів.

Причинний зв'язок між злочинним діянням і злочинними наслідками та його значення. Кримінально-правові теорії причинного зв'язку і їх філософські основи. Поняття і ознаки причинного зв'язку в кримінальному праві .

Спосіб, засоби, знаряддя, обстановка, час, місце вчинення злочину і їх кримінально-правове значення.

Т е м а 8. СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ

Поняття і ознаки суб'єкта злочину. Суб'єкт злочину і особа злочинця. Кримінально-правове значення особи злочинця.

Суб'єкт злочину — фізична особа.

Вік як ознака суб'єкта злочину. Обставини, покладені в основу визначення віку, з досягненням якого особа може вважатись суб'єктом злочину. Момент досягнення особою віку, з якого може настати кримінальна відповідальність. Встановлення віку особи при відсутності документів про її народження.

Осудність як ознака суб'єкта злочину. Поняття осудності та її зміст.

Обмежена осудність. Її критерії та кримінально-правоіве значення. Наслідки визначення особи обмежено осудною.

Поняття і критерії неосудності. Кримінально-правове значення неосудності. Правові наслідки захворювання особи на психічну хворобу після

вчинення нею злочину, що позбавляє їх можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними.

Відповідальність за злочин, вчинений у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин, і її обґрунтування в теорії кримінального права. Фізіологічне та паталогічне сп'яніння та їх правові наслідки.

Поняття спеціального суб'єкта злочину. Ознаки, що характеризують спеціального суб'єкта злочину. Види (класифікація) спеціальних суб'єктів злочину. Спеціально-конкретний суб'єкт злочину.

Поняття та види особливого суб'єкту кримінальної відповідальності відповідно до норм чинного Кримінального кодексу України.

Наукові позиції щодо юридичної особи, як суб'єкта злочину.

Т е м а 9. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ

Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони складу злочину, її «складові»..

Поняття і зміст вини. Форми вини, критерії і значення їх виділення.

Прямий і непрямий умисел, їх інтелектуальна і вольова ознаки. Визначений (конкретизований) і невизначений (неконкретизований) умисел., умисел задалегідь обдуманий іа такий, що виник раптово. Відповідальність за діяння з альтернативним умислом.

Злочинна самовпевненість, її інтелектуальна і вольова ознаки. Відмінність злочинної самовпевненості від непрямого умислу. Злочинна недбалість, її інтелектуальна і вольова ознаки. Критерії злочинної недбалості. Відмінність злочинної недбалості від злочинної самовпевненості. Випадок (казус) і його відмінність від злочинної недбалості.

Злочини з двома формами вини. «Змішана» форма вини. Типи злочинів з такою формою вини.

Мотив і мета злочину, їх кримінально-правове значення. Емоційний стан особи під час вчинення злочину та його кримінально-правове значення.

Поняття помилки в кримінальному праві. Юридична і фактична помилки, їх види і кримінально-правове значення.

Т е м а 10. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ

Поняття і види стадій вчинення злочину, критерії і значення їх виділення..
Значення правильного встановлення стадії вчиненого злочину.

Закінчений злочин. Момент закінчення окремих видів злочинів і практичне значення правильності його встановлення.

Поняття і ознаки готування до злочину. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру вчинити злочин.

Поняття і ознаки замаху на злочин. Закінчений і незакінчений замах. Поняття і види непридатного замаху. Відмінність замаху на злочин від готування до злочину і від закінченого злочину.

Підстави і межі кримінальної відповідальності за готування до злочину і за замах на злочин. Кваліфікація попередньої злочинної діяльності.

Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Поняття і ознаки добровільної відмови. Стадії вчинення злочину, на яких можлива добровільна відмова. Форми добровільної відмови. Значення добровільної відмови. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Дійове каяття і його відмінність від добровільної відмови.

Т е м а 11. СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ

Поняття та ознаки співучасті у злочині.

Види співучасників злочину, критерії і значення їх виділення.

Поняття виконавця (співвиконавця) злочину, об'єктивні і суб'єктивні ознаки, що характеризують його діяння. Посереднє виконання злочину.

Поняття організатора злочину, об'єктивні і суб'єктивні ознаки, що характеризують його діяння.

Поняття підбурювача злочину, об'єктивні і суб'єктивні ознаки, що характеризують його діяння. Провокація злочину. Відмінність підбурювання до злочину від діянь виконавця і організатора злочину.

Поняття пособника злочину, об'єктивні і суб'єктивні ознаки, що характеризують його діяння. Інтелектуальне і фізичне пособництво. Відмінність ролі пособника від виконавця, організатора і підбурювача злочину.

Форми співучасті у злочині, критерії і значення їх виділення. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, злочинною організацією. Характеристика цих форм співучасті.

Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників злочину. Кваліфікація діянь співучасників злочину.

Відповідальність співучасників при незакінченому злочині і при невдалій співучасті.

Екセス співучасника злочину. Види ексцесу. Вплив ексцесу на кримінальну відповідальність співучасників злочину.

Відповідальність за співучасть у злочинах з спеціальним суб'єктом.

Добровільна відмова при співучасті, її особливості і вплив на кримінальну відповідальність співучасників злочину.

Т е м а 12. ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ЗЛОЧИНУ

Поняття причетності до злочину, її відмінність від співучасті у злочині.

Види причетності до злочину.

Відповідальність за заздалегідь не обіцяне сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Умови відповідальності за заздалегідь не обіцяне придбання, збут чи зберігання майна, завідомо здобутого злочинним шляхом.

Поняття потурання злочинів і умови відповідальності за цей вид причетності до злочину.

Т е м а 13. МНОЖИННІСТЬ ЗЛОЧИНІВ

Поняття і ознаки множинності злочинів. Відмінність множинності злочинів від одиничного злочину. Поняття одиничного злочину. Види одиничних злочинів і їх характеристика. Множинність злочинів і конкуренція кримінально-правових норм. Кримінально-правове значення множинності злочинів.

Види множинності злочинів, критерії і значення їх виділення.

Поняття і ознаки сукупності злочинів. Види сукупності злочинів. Кримінально-правове значення сукупності злочинів.

Поняття і види повторності злочинів. Відмінність повторності злочинів від продовжуваного злочину. Кримінально-правове значення повторності злочинів.

Поняття, види і кримінально-правове значення рецидиву злочинів.

Т е м а 14. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття і ознаки обставин, що виключають злочинність діяння.

Кримінальний закон і наука кримінального права про види обставин, що виключають злочинність діяння.

Поняття необхідної оборони і її значення. Умови правомірності необхідної оборони. Провокація необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки кримінально-караного перевищення меж необхідної оборони.

Уявна оборона (оборона від уявного посягання). Поняття уявної оборони. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи за заподіяну нею у такому стані шкоду.

Затримання особи, що вчинила злочин. Умови правомірності затримання такої особи. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила злочин.

Поняття крайньої необхідності і умови її правомірності. Відповідальність за перевищення меж крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

Фізичний або психічний примус. Відповідальність за шкоду, заподіяну під впливом фізичного або психічного примусу.

Виконання законного наказу або розпорядження. Поняття законного і явно злочинного наказу чи розпорядження. Кримінально-правові наслідки виконання і невиконання явно злочинного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з виправданим ризиком. Поняття виправданого і невинуватого ризику. Кримінальна відповідальність за шкоду, заподіяну в умовах невинуватого ризику.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Умови правомірності заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка виконувала таке завдання.

Т е м а 15. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття, підстави і правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.

Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Підстави і умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Підстави і умови застосування цього виду звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Підстави і умови застосування цього виду звільнення від кримінальної відповідальності. Умови притягнення переданої на поруки особи за вчинений нею злочин до кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Підстави і умови застосування цього виду звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Строки давності і їх обчислення. Переривання і зупинення перебігу давності. Застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі. Особи, до яких давність не застосовується.

Звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила військовий злочин, з застосуванням до неї заходів, передбачених Дисциплінарним статутом Збройних Сил України.

Особливі види звільнення від кримінальної відповідальності (звільнення на підставі акту амністії та із застосуванням примусових заходів виховного характеру).

Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності.

Т е м а 16. ПОКАРАННЯ, ЙОГО МЕТА І ЕФЕКТИВНІСТЬ

Поняття і ознаки покарання. Відмінність покарання від інших видів державного примусу і заходів громадського впливу.

Поняття мети покарання. Цілі покарання за чинним Кримінальним кодексом і їх характеристика. Наука кримінального права про цілі покарання.

Ефективність покарання. Поняття ефективності покарання, її критерії та показники. Умови підвищення ефективності покарання.

Т е м а 17. СИСТЕМА І ВИДИ ПОКАРАНЬ

Поняття, ознаки і значення системи покарань.

Види покарань. Підстави класифікації покарань.

Основні і додаткові покарання. Покарання, що можуть застосовуватись і як основні, і як додаткові.

Штраф. Поняття і розміри штрафу. Майно, що не може бути вилучене при стягненні штрафу. Заміна штрафу іншим покаранням.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Підстави і порядок застосування цього покарання.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Підстави і умови призначення цього покарання, його строки. Формулювання у вироку покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Громадські роботи. Поняття покарання у вигляді громадських робіт і його строк. Особи, яким громадські роботи не призначаються.

Виправні роботи. Поняття і строки виправних робіт. Розмір відрахування із заробітку засудженого до виправних робіт. Особи, до яких виправні роботи не застосовуються. Заміна виправних робіт особам, які стали після постановлення вироку суду непрацездатними.

Службові обмеження для військовослужбовців. Зміст, строки, підстави і умови застосування цього покарання.

Конфіскація майна. Поняття конфіскації майна та її види. Умови застосування конфіскації майна. Майно, що не підлягає конфіскації.

Відмінність конфіскації майна як кримінального покарання від так званої спеціальної конфіскації, стягнення безпідставно придбаного майна, відшкодування заподіяної злочином шкоди.

Арешт. Поняття покарання у вигляді арешту і його строк. Особи, до яких арешт не застосовується.

Обмеження волі. Поняття покарання у вигляді обмеження волі і його строк. Особи, до яких обмеження волі не застосовується.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Підстави і умови застосування цього покарання, його строки.

Позбавлення волі на певний строк. Поняття цього покарання і його строк.

Довічне позбавлення волі. Злочини, за вчинення яких встановлюється це покарання, і випадки, коли воно застосовується. Особи, до яких довічне позбавлення волі не застосовується.

Т е м а 18. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Загальні засади призначення покарання, їх поняття і зміст. Призначення покарання у межах санкції статті Особливої частини Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, і відповідно до положень його Загальної частини КК. Врахування при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного і обставин, що пом'якшують і обтяжують покарання. Види обставин, що пом'якшують і обтяжують покарання, їх характеристика. Призначення покарання, необхідного і достатнього для виправлення особи та попередження нових злочинів.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом за даний злочин. Види і умови такого пом'якшення покарання.

Призначення покарання за сукупністю злочинів. Умови і правила призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини Кримінального кодексу за вчинений злочин.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Умови і правила призначення покарання за сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.

Обчислення строків покарання.

Т е м а 19. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Поняття, види та значення звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Строки давності і їх обчислення. Переривання і зупинення перебігу давності. Застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі. Особи, до яких давність не застосовується.

Звільнення від призначеного покарання у зв'язку з набранням чинності законом, що усуває караність діяння.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Підстави застосування цього виду звільнення від відбування покарання. Іспитовий строк при звільненні від відбування покарання з випробуванням, його тривалість, початок перебігу і значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Контроль за поведінкою таких осіб. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням. Підстави звільнення засудженого від відбування призначеного йому покарання. Підстави направлення засудженого для відбування призначеного йому покарання. Наслідки вчинення засудженим протягом іспитового строку нового злочину.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Умови застосування цього виду звільнення від відбування покарання. Іспитовий строк при даному звільненні від відбування покарання, його тривалість, початок впливу і значення. Обов'язки, які можуть покладатись на засуджену, і контроль за її поведінкою. Звільнення засудженої від відбування призначеного покарання. Підстави направлення засудженої для відбування призначеного покарання. Кримінально-правові наслідки вчинення засудженою в період іспитового строку нового злочину.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинення і переривання строків давності. Давність виконання обвинувального

вироку, яким особа засуджена до довічного позбавлення волі. Особи, до яких давність виконання обвинувального вироку не застосовується.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Умови і порядок застосування цього виду звільнення від відбування покарання. Кримінально-правові наслідки вчинення особою, до якої було застосовано умовно-дострокове звільнення від покарання, протягом невідбутої частини покарання нового злочину.

Звільнення від відбування покарання за хворобою. Види такого звільнення.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Умови і порядок застосування цього виду звільнення від відбування покарання. Кримінально-правові наслідки вчинення особою, яка відбуває більш м'яке покарання, нового злочину.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Підстави і умови застосування цього виду звільнення від відбування покарання. Контроль за поведінкою засудженої. Звільнення засудженої від відбування призначеного покарання. Підстави направлення засудженої для відбування призначеного покарання. Кримінально-правові наслідки вчинення засудженою в період звільнення від покарання нового злочину.

Звільнення від покарання, його відбування та заміна покарання або його невідбутої частини більш м'яким покаранням на підставі закону України про амністію чи акта про помилування.

Т е м а 20. СУДИМІСТЬ

Поняття і правове значення судимості.

Виникнення і припинення судимості. Правові наслідки припинення судимості. Види припинення судимості.

Поняття і умови погашення судимості. Строк погашення судимості і порядок його обчислення. Обчислення строку погашення судимості при засудженні за сукупністю злочинів і вироків, умовно-достроковому звільненні від покарання, заміні покарання більш м'яким покаранням, прийнятті закону, що пом'якшує караність діяння. Переривання перебігу строку, що погашає судимість.

Дострокове зняття судимості. Умови дострокового зняття судимості судом. Дострокове зняття судимості актом помилування.

Т е м а 21.

ПРИМУСОВІ ЗАХОДИ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ ТА ПРИМУСОВЕ ЛІКУВАННЯ

Поняття примусових заходів медичного характеру, їх юридична природа та основний кримінально-правовий зміст.

Цілі примусових заходів медичного характеру.

Категорії осіб, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру. Особливості застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Відмінність примусових заходів медичного характеру від покарання.

Поняття примусового лікування, його юридична природа та основний кримінально-правовий зміст. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування.

Тема 22. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави і умови такого звільнення. Види примусових заходів виховного характеру та строк, на який вони призначаються. Наслідки ухилення неповнолітнього від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітнього у зв'язку із закінченням строків давності. Строки давності і їх обчислення. Переривання і зупинення перебігу давності.

Особливості застосування до неповнолітніх покарання. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, і особливості їх призначення.

Особливості звільнення неповнолітніх від покарання. Підстави і види такого звільнення.

Звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням. Підстави застосування цього виду звільнення неповнолітнього від відбування покарання. Іспитовий строк при звільненні від відбування покарання неповнолітнього з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на неповнолітнього, звільненого від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави і умови застосування цього виду звільнення від покарання. Види примусових заходів виховного характеру та їх характеристика. Тривалість примусових заходів виховного характеру. Призначення неповнолітньому вихователя.

Звільнення неповнолітнього від покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Строки давності і їх обчислення. Переривання і зупинення перебігу давності.

Особливості звільнення неповнолітніх від відбування призначеного покарання.

Умовно-дострокове звільнення неповнолітнього від відбування покарання. Умови і порядок застосування умовно-дострокового звільнення до неповнолітнього. Кримінально-правові наслідки вчинення особою, щодо якої застосоване умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, протягом невідбутої частини покарання нового злочину.

Умови погашення судимості неповнолітніх. Строк погашення судимості і порядок його обчислення.

Дострокове зняття судимості з неповнолітнього за злочин, вчинений ним у віці до вісімнадцяти років. Умови дострокового зняття судимості судом. Дострокове зняття судимості актом помилування.

Т е м а 23. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

Загальна характеристика кримінального права зарубіжних держав і його систем.

Загальна частина кримінального права зарубіжних держав і її основні інститути.

Джерела кримінального права, їх види і характеристика. Межі чинності кримінальних законів.

Поняття і ознаки злочину. Суб'єкт злочину. Вина, її поняття і значення. Форми і види вини. Класифікація злочинів. Юридична особа як суб'єкт злочину в кримінальному праві зарубіжних країн.

Відповідальність за попередню злочинну діяльність. Добровільна відмова від вчинення злочину.

Інститут співучасті у злочині.

Обставини, що виключають злочинність діяння, їх види і загальна характеристика.

Покарання і його мета. Види покарань. Призначення покарання. Звільнення від покарання.

ЛІТЕРАТУРА

А. Загальна частина

І. Основна література до усього курсу Загальної частини

- Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник / Відп. редактор заслужений діяч науки і техніки України Є.Л. Стрельцов. Х.: Одиссей, 2009. – 328 с.
- Уголовное право Украины. Общая и Особенная части: Учебник/Отв. редактор засл. Деятель науки и техники Украины, доктор юрид. наук, профессор Е.Л. Стрельцов. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 720 с.
- Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. закладів освіти /М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І. Борисов та ін.; За ред. професорів М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. - Київ-Харків: Юрінком Інтер. Общая и ОсоПраво, 2001.
- Кримінальне право України: Заг. частина: Підручник /Александров Ю.В., Антипов В.І., Володько М.В. та ін.; Відп.ред. Кондратьев Я.Ю.; Наук. ред. Клименко В.А. та Мельник М.І. – К.: Правові джерела, 2002.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. вузів і фак. /За ред. проф.П.С.Матишевського, доц. П.П.Андрушка, С.Д.Шапченка. К.: Юрінком Інтер, 1997.
- Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студ юрид. вузів і фак.-К.: А.С.К., 2001.
- Курс советского уголовного права . В 5 т. Л.: ЛГУ, 1968-1981.
- Курс советского уголовного права . В 6 т. М.: Наука, 1970-1971.
- Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання шосте, перероблене та доповнене/ Відп. ред. Є.Л. Стрельцов. – Х.: ТОВ «Одиссей», 2009. – 816 с.
- Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 р. /За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Каннон, А.С.К., 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Під заг. ред. Потєбенька М.О., Гончаренка В.Г. Загальна частина. – К.: Форум, 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: За станом законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 грудня 2001 р. /За ред. С.С. Яценка. - К.: А.С.К., 2002.

Законодавство і практика його застосування

- Конституція України
- Кримінальний кодекс України
- Постанови Пленуму Верховного суду України у кримінальних справах. – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 400 с.

- Коментар судової практики в кримінальних та адміністративних справах. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995-1997). К.: Юрінком.- 1998.- 288 С.
- Коментар судової практики з кримінальних справ // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1996.-№6.-176 С.
- Практика судів України в кримінальних справах. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1993.-№4.-352 С.
- Практика судів України у кримінальних справах. 1993-1995. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1996.-№3.-К.: Юрінком.- 1996.-330 С.
- Судебные приговоры. Практика Верховного Суда Украины.-К.: Юринком.-1995.-224 С.
- При застосуванні Конституції України при здійсненні правосудді. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 1.11. 1996 р.
- Убийства, изнасилования и другие преступления против личности: Сборник судебных решений по уголовным делам.-К.: "Знання".-1993.-240 С.

Курси , підручники, навчальні посібники

- Курс советского уголовного права . Т.1-5.– Л.: Изд-во Ленингр. Ун-та.– 1968-1981.
- Курс советского уголовного права . В шести томах.– М.: Наука.– 1970-1971.
- Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть Общая.– К.: Наукова думка.– 1985.– 448 с.
- Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть Особенная.– К.: Наукова думка.– 1985.– 455 с.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. вузів і фак. / Г.В.Андрусів, П.П.Андрушко
- ред. П.С.Матишевського, С.С.Яценка, П.П.Андрушка. – К.: ЮРІНКОН ІНТЕР.– 1999.– 896 с.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. Вузів і фак. М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І.Борисов та ін. За ред. Професорів М.І. Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тация – Х.: Право.–1997.– 368 с.

Бібліографічні та довідкові видання

- Советское уголовное право: Библиография. 1917-1960. / Сост. Ф.М.Аскназий, Н.В.Маршалова. Отв. Ред. И.И.Солодкин.– М.: Госюриздат.– 1961.– 323 с.
- Советское уголовное право . Библиографический справочник (1961-1980 г.г.). / Составитель А.С.Горелик.– М.: Юрид. Лит.–1983.– 416 с.
- Советское уголовное право . Библиографический справочник (1981-1985 г.г.). / Составитель А.С.Горелик.-Красноярск: Изд-во Краснояр. Ун-та.– 1987.–184 с.

- Бібліографія робіт з кримінального права, опублікованих у періодичних виданнях у 1986-1998 р.р. / Уклали: М.Лев, В.Навроцький.– Львів: Юрид. Ф-т ЛДУ ім. І.Франка.– 1999.– 48 С.

II. Основна література до окремих тем курсу Загальної частини.

До теми 1

- Гришук В.К. Проблеми кодифікації кримінального законодавства України. - Львів. ЛДУ.-1993.-136 С.
- Игнатов А.Н. Введение в изучение уголовного права . Уголовный закон //Уголовное право. Курс лекций. Общая часть. Лекция 1. - М.: Норма.-1996.
- Киришь Б.А. Становление и изменение уголовных правоотношений //Вестн. Львов. ун-та. Сер.юрид. Вып. 19.-1980.- С.64-70.
- Киришь Б.А. Субъекты уголовного правоотношения //Правоведение.-1976.- №16.- С.73-79.
- Киришь Б.А.Прекращение уголовных правоотношений ответственности //Вестн. Львов.ун-та. Сер.юрид. Вып.28.-1990.- С.75-82.
- Ковалев М.И. Советское уголовное право : Курс лекций.- Свердловск: СвЮИ.-1971.-Вып.1. Введение в уголовное право .-1971. -С.146.
- Коган В.М. Социальный механизм уголовно-правового воздействия.- М.:Наука,1983.
- Кропачев Н.М., Прохоров В.С. Механизм уголовно-правового регулирования. Уголовная ответственность.-СПб., 2000.
- Кропачев Н.М. Уголовно-правовое регулирование. Механизм и система.- СПб., 1999.
- Мальцев В.В. Понятие и место уголовного права в системе отраслей права // Государство и право .- №5.-2000.
- Михайленко П.П. Нариси з історії кримінального законодавства Української РСР.-Ч.1.-Київ:Вид-во АН УРСР, 1959.
- Навроцький В. Обговорюється проект Кримінального кодекс // Право України. - 1999. - №2. - С.80-83.
- Наклович М.Л., Киришь Б.А. Возникновение уголовных правоотношений ответственности //Вестн. Львов. ун-та. Сер. юрид. Вып. 20.-1981.-С.88-99.
- Наумов А.В. Введение в уголовное право. (Лекция) //Государство и право.- 1993.-№11.-С. 71.
- Ной И.С. Метод уголовного права //Личность преступника и уголовная ответственность: правовые и криминологические вопросы. Межвуз. науч. сб. Саратов.-1981.-С. 17-29.
- Огурцов Н.А. Правоотношения и ответственность в советском уголовном праве.-Рязань: Рязан. ВШ МВД СССР.- 1976.- С.206.
- Прохоров В.С., Кропачев Н.А., Тарбагаев А.Н. Механизм уголовно-правового регулирования.- Красноярск, 1989.

- Смирнов В.Г. Функции советского уголовного права. (Предмет, задачи и способы уголовно-правового регулирования).-Л.: ЛГУ,1965.
- Спиридонов Л.Н. Социология уголовного права. М., 1986.
- Стрельцов Є.Л. Деякі роздуми про правову сутність та соціальні завдання кримінального права. Право України,2010, № 9.
- Стрельцов Є.Л. Кримінальна політика: цілі та завдання. Міжнародна науково-практична конференція «Кримінальна політика: історія, сучасність, перспективи. П'яти юридичні читання». Одеса, Астропринт, 2008.
- Стрельцов Є.Л. Розподільні відносини і публічність кримінального права. Міжнародна науково-практична конференція «Право та економіка»: генезис, сучасний та перспективи розвитку». ОНУ ім. І.І. Мечникова, Одеса, Астропринт, 2008.
- Фефелов П.А. Механизм уголовно-правовой охраны. Основные методические проблемы.- М., 1992.
- Чугуніков І. До питання про предмет кримінально-правового регулювання //Вісник Верховного суду України.- №6.-2000.

До теми 2

- Васильєв Н.В. Принципы советского уголовного права .-М.: ВЮЗИ.-1983.- С.60
- Келина С.Г., Кудрявцев В.Н. Принципы советского уголовного права .-М., 1988.
- Кленова Т.В. Принципы уголовного права и принципы кодификации в уголовном праве // Государство и право .-1997.-31.-С.54-59.
- Коржанський М. Про принципи уголовного права України // Право України.-1995.-№11.
- Огородник А. Проблемні питання конституційних принципів кримінального і кримінально-процесуального законодавства // Право України.-1996.-№12.-С. 71.
- Уголовный закон. Опыт теоретического моделирования.-М., 1987.
- Фефелов П.А. Понятие и система принципов советского уголовного права.- Свердловск: Сред.-Урал. кн. изд-во.- 1970.- С.144.

До теми 3

- Алиев Н.Б. Теоретические основы советского уголовного правотворчества.-Ростов-на-Дону, 1986.
- Блум М.И. Действие советского уголовного закона в пространстве.- Рига: [ЛГУ].-1974.-С.262.
- Бойцов А.Й. Действие уголовного закона во времени й пространстве.- Спб., 1995.
- Браинин А.М. Уголовный закон и его применение. М.:“Юридическая литература”.-1967.- С.240.

- Василяш В.М. Зворотна сила "проміжного" кримінального закону //Вісник Львівського університету. Серія юридична.-1993.-Випуск 30.-С. 98-100.
- Василяш В.М. Способи пом'якшення та посилення караності діяння //Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали ІІІ регіональної наукової конференції (лютий 1997 року).-Львів.- 1997.- С.233-237.
- Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права .- К.:Ін-т держави і права НАН України, 2001.
- Володарський В. Чинність кримінального законодавства України в просторі: деякі теоретичні та практичні аспекти // Право України.-№4.-2001. С.91-93.
- Гончар Т.О. Конституційно-правові засади зворотної дії закону України про кримінальну відповідальність // Матеріали наукової конференції «Конституційно-правове регулювання суспільних відносин: минуле, сучасне, майбутнє, 27 березня 2009». – С. 44-47.
- Гончар Т.О. Поняття та основні етапи формування кримінальної політики: теоретичний аспект// Правова держава – 2009. – № 11.– С. 93-97.
- Грищук В.К. Кодифікація кримінального законодавства України.- Львів: "Світ".-1992.-С.166.
- Дурманов Н.Д. Советский уголовный закон.- М: Изд-во Москов. ун-та.-1967.-С.319.
- Елеонский В.А. Поощрительные нормы уголовного права и их значение в деятельности органов внутренних дел.-Хабаровск: Хабаров. ВШ МВД СССР.-1984.-С.108.
- Звирбуль В.К., Шупилов В.П. Выдача уголовных преступников.- М., 1974.
- Иванов Н.Г. Парадоксы уголовного закона. №3. 1998.
- Келина С.Г. Советский уголовный закон.- М: Всесоюзный юрид. заочн. ин-т.- 1961.-С.46.
- Кирись Б. О. Деякі пропозиції щодо побудови Загальної частини нового Кримінального Кодексу України //Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали ІІ регіональної наукової конференції (лютий 1996 року).- Львів.-1996.-С.130-133.
- Ковалев М.И. Советское уголовное право . Курс лекций.- Свердловск: СвЮИ, 1971.- Вып.2.- С.226.
- Козлов А.П. Уголовно-правовые санкции (проблеми построения, классификации и измерения). Красноярск: Изд-во Красноярского ун-та.-1989.-С.169.
- Ляпунов Ю.И. Об обратной силе уголовного закона //Законность.-1996.-№4.
- Ляпунов Ю.И. Обратная сила новых уголовно-правовых норм //Законность.-1994.-№6.
- Майоров І. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права в кримінальне законодавство України // Право України.-№9.-1998.-С.31-34.

- Михлин А. Обратная сила закона //Российская юстиция.-1996.-№9.
- Навроцкий В.О. Визначення поняття "якість кримінального закону" //Вісник Львівського університету.-Серія юридична.-1995.-Випуск 32.-С. 57-59.
- Наумов А.В. Применение уголовно-правовых норм.-Волгоград:Высшая следств. школа МВД СССР.- 1973.-С.176.
- Наумов А.В. Реализация уголовного права -Волгоград, 1983.
- Осипов П.П. Теоретические основы построения й применения уголовно-правовых санкций.-Л.: ЛГУ.-1976.-С.135.
- Пикуров Н.И. Квалификация преступлений при бланкетной форме диспозиции уголовного закона: (С конкретизацией запрета в административном праве): Автореф. канд.. дис./Моск. ВШМ СССР.- 1985.- С.35.
- Тилле А.А. Время, пространство, закон.-М:«Юридическая литература».- 1965.-С.203.
- Ткачевский Ю.М. Соотношение уголовного и уголовно-исполнительного законодательства //Вестник Московского университета. Серия 11, право.- 1998.- №2. -С.12-24.
- Ткешелиадзе Г.Т. Судебная практика и уголовной закон. – Тбилиси: «Мецнерсиба».-1975.-С.175.
- Тоболкин П.С. Социальная обусловленность уголовно-правовых норм.-Свердловск: Сред.-Урал. кн. изд-во.- 1983.- С.117.
- Тюнин В. Уголовный закон совершенствуется //Российская юстиция.-№3, 1999.
- Уголовный закон. Опыт теоретического моделирования /Под ред. Кудрявцева В.Н., Келиной С.Г.-М.: Наука.-1987.-С.280.
- Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 1.- К.: Юрінком Інтер.- 1996.- С.1176.
- Шляпочников А.С. Толкование советского уголовного закона. М.: Госюриздат.-1960.-С.240.
- Якубов А. Действие «промежуточного» уголовного закона //Российская юстиция.-1998.-№8.- С.11-12.
- Якубов А.Е. Общая часть уголовного кодекса и обратная сила уголовного закон //Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 1998.- №3.-С. 36-46.

До теми 4

- Герцензон А.А. Понятие преступления в советском уголовном праве. - М.: Госюриздат, 1955.
- Гонтарь И.Я. Преступление и состав преступления как явления и понятия в уголовном праве: Вопросы теории и правотворчества. - Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 1997.
- Дурманов Н.Д. Понятие преступления. - М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1948.

- Классификация преступлений и ее значение для деятельности органов внутренних дел / Под ред. Н.И.Загородникова. - М.: МВШМ МВД СССР, 1983.
- Ковалев М.И. Понятие преступления в советском уголовном праве. - Свердловск, 1987.
- Кривоченко Л.Н. Классификация преступлений за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України. Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 120 с..
- Кривошеин П.К. Преступление. Историческое исследование. - К., 1993.
- Кузнецова Н.Ф. Преступление и преступность. - М.: МГУ, 1969.
- Курс советского уголовного права. В 5т. Т.1. - Л.: ЛГУ, 1969.
- Курс советского уголовного права. В 6т. Т.2. - М.: Наука, 1970.
- Ляпунов Ю.И. Общественная опасность деяния как универсальная категория советского уголовного права. - М.: Юрид. лит., 1989.
- Малярченко В.Т. Про соціальну зумовленість злочину і справедливність покарання //Вісник Верховного Суду України. - 2002. - №3. - С.32-44.
- Марцев А.И. Преступление: сущность и содержание. - Омск, 1986.
- Мурзинов А.И. Преступление и административное правонарушение. - М.: Юрид.лит., 1985.
- Основания уголовно-правового запрета (криминализация и декриминализация) /Отв. ред. В.Н.Кудрявцев, А.М. Яковлев. - М.: Наука, 1982.
- Пионтковский А.А. Учение о преступлении по советскому уголовному праву. - М.: Госюриздат, 1961.
- Прохоров В.С. Преступление и ответственность. - Л.: ЛГУ, 1984.
- Розгляд судами загальної юрисдикції справ різних категорій протягом 1990-2000 р.р.// Вісник Верховного Суду України. - 2002. - №1. - С.12-27.
- Феллов П.А. Общественная опасность преступного деяния и основание уголовной ответственности. Основные методологические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1972.

До теми 5

- Багрий-Шахматов Л.В. Уголовная ответственность и наказание.- Минск: “Высшая школа”.-1976.-С.383.
- Брайнин Я.М. Уголовная ответственность и ее основание в советском уголовном праве.-М.: «Юридическая литература».- 1963.-С.275.
- Брайнін Я.М. Основні питання загального складу злочину.- К., 1964.
- Елеонский В.А. Уголовное наказание и воспитание позитивной ответственности личности.- Рязань, 1979.
- Звечаровский И.З. Уголовная ответственность.- Иркутск, 1992.
- Игнатов А.Н., Костарева Т.А. Уголовная ответственность и состав преступления// Уголовное право. Курс лекций. Общая часть. Лекция 4.-М.- Норма., 1996.

- Карпушин М.П., Курляндский В.И. Уголовная ответственность и состав преступления.-М.: “Юридическая литература”.-1974.-С.231.
- Козаченко И.Я. Уголовная ответственность: формы и мера выражения.-Свердловск, 1987.
- Крупко Д.І. Elemente des Tatbestandes und Merkmale der Straftat nach ukrainischem Recht // Karadeniz hukuk günleri: I. Ceza hukuku (Schwarzmeer Juristentage: I. Strafrecht). – Samsun: Ondokuz Mayıs üniversitesi, 2011. – S. 35-73. (Элементы состава преступления и признаки преступления по уголовному праву Украины // Съезды юристов Причерноморья: I. Уголовное право. – Самсун: Университет имени 19-го мая, 2011. – С. 35-73.)
- Кудрявцев В.Н. Закон, поведение, ответственность.-М.,1986.
- Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений.- М.: “Юридическая литература”.-1972.-С.352.
- Кузнецова Н.Ф. Состав преступления: спорные вопросы //Вестник Московского университета.-1987.-№4.-С. 21.
- Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений.- М.: Изд-во МГУ.-1984.-С.181.
- Лейкина Н.С. Личность преступника и уголовная ответственность.-Л.: Изд-во Ленинград ун-та.-1968.-С. 129.
- Марцев А.И. Уголовная ответственность как средство предупреждения преступлений.-Омск:Омская высшая школа милиции.- 1980.-С.38.
- Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кваліфікації,1993.
- Наумов А.В. Применение уголовно-правовых норм.-Волгоград: Высшая следственная школа МВД СССР.-1973.-С.176.
- Огурцов Н.А. Правоотношения и ответственность в уголовном праве .-Рязань: Рязан. ВШ МВД СССР.-1976.-С.206.
- Прохоров В.С. Преступление и ответственность. Л.: Изд-во ЛГУ.-1984.-С. 136.
- Ретюнских И.С. Уголовная ответственность и ее реализация.- Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та.- 1983.-С.88.
- Санталов А.И. Теоретические вопросы уголовной ответственности.- Л.: Л.: изд-во. ун-та.-1982.-С.97.
- Смирнов В.Г. Функции советского уголовного права : (Предмет, задачи и способы уголовно-правового регулирования).- Л.: Изд-во ЛГУ.- 1965.-С.188.
- Соловій Я. Щодо визначення меж кримінальної відповідальності // Право України.-1995.-№12.-С. 52.
- Стрельцов Є.Л. Законодавство кримінально-правового напрямку потребує постійного обговорення. Міжнародна науково-практична конференція «Законодавство кримінально-правового напрямку: стратегія, тактика, техніка. Шості юридичні читання», Одеса, 2009.
- Стручков Н.А. Уголовная ответственность и ее реализация в борьбе с преступностью.-Саратов: Изд-во Саратов. ун-та.-1978.-С. 288.
- Тарбагаев А.Н. Понятие и цели уголовной ответственности.-Красноярск, 1986.

- Ткачевский Ю.М. Понятие уголовной ответственности, ее суть и цели //Вестник Московского университета. Серия 11, право.- 2000.- №6.- С. 3-20.
- Трайнин А.Н. Общее учение о составе преступления. М.:«Госюриздат».- 1957.-С.363.
- Уголовная ответственность и ее реализация в деятельности органов внутренних дел /Под ред. Н.И.Загородникова.-М., 1987.
- Хомич В.М. Теоретические проблемы уголовной ответственности (формы реализации).- Минск, 1997.

До теми 6

- Гельфер М.А.Объект преступления.- М.: Всесоюзный юрид. заоч. ин-тут.-1960.-С. 20.
- Глистин В.К. Проблема уголовно-правовой охраны общественных отношений (объект и квалификация преступлений).- Л.: Изд-во ЛГУ.-1979.- С.127.
- Дутка Г. Предмет злочин //Право України.- №4.- 2001.- С. 98-101.
- Каиржанов Е.К. Интересы трудящихся и уголовный закон (проблеми объекта преступления).- Алма-Ата: «Казахстан».-1973.-С. 160.
- Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовно-правовой охраны.- М.: Академия МВД СССР.- 1980.-С.248.
- Коржанский Н.И. Объект посягательства и квалификация преступлений.- Волгоград: Науч.-исс. и ред.-изд. отдел.- 1976.-С.119.
- Коржанский Н.И. Предмет преступления.-Волгоград: МВД СССР Высшая следственная школа.-1976.- С.56.
- Никифоров Б.С. Объект преступления по советскому уголовному праву.- М.:«Госюриздат».-1960.-С. 229.
- Новоселов Г.П. Учение об объекте преступления. Методологические аспекты.- Москва: Норма.- 2001.- С. 198.
- Новоселов Г.П. Актуальные вопросы методологии разработки понятия объекта преступления //Уголовно-правовые меры борьбы с преступностью в условиях перестройки. Межвуз. сб. науч. тр.- Свердловск.-1990. С. 36-44.
- Полубинский В.Й. Правовые основы учения о жертве преступления. - Горький: Горьковская высшая школа МВД СССР.- 1979.- С.84.
- Потерпевший от преступления.- Владивосток, 1974.
- Стрельцов Є.Л. Об'єкт і кваліфікація злочинів. «Проблеми юридичної кваліфікації (теорія і практика застосування). Вісник Академії адвокатури України, № 1 (17), 2010.
- Таций В.Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве.- Х.: Изд-во при Харьков. гос. ун-те.- 1988.- С.196.
- Фесенко Є. Цінності як об'єкт злочину //Право України.- №6. -1999. - С.75-58.

- Фролов Е.А. Спорные вопросы общего учения об объекте преступления //Сб. учен. тр. Свердловского юрид. ин-та. Выш. 10.- Свердловск.-1969. - С.184-225.

До теми 7

- Акоев К.Л., Кауфман М.А. й др. Объективная сторона преступления (факультативные признаки).- М.,1995.

- Берзін П.С. Злочини наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: монографія. – К.: Декор, 2009. – 736 с.

- Гаухман Л.Д. Насилие как средство совершения преступления.- М.: ЮЛ.-1974. – С.167.

- Грищук В.К. Способи вчинення злочину: насильство, напад, обман //Науковий вісник Чернівецького університету.-Правознавство.-Вип. 4-5.-Чернівці.-1996.-С. 328-332.

- Жордания И.Ш. Структура и правовое значение способа совершения преступления. – Тбилиси: Сабчота Сакартвело. - 1977.- С.233.

- Землюков С.В. Уголовно-правовые проблемы преступного вреда.- Новосибирск, 1991.

- Ковалев М.И. Общественно опасные последствия преступления и диспозиция уголовного закона //Советское государство и право.-1990.-№10.- С. 38-43.

- Ковалев М.И. Проблемы учения об объективной стороне состава преступления.- Красноярск, 1991.

- Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления.- М - 1960.- С. 244.

- Кудрявцев В.Н. Противоправное бездействие и причинная связь //Советское государство и право.-1967.-С. 28-36.

- Кузнецова Н.Ф. Значение преступных последствий для уголовной ответственности.- М. -1958.- С. 219.

- Левертова Р.А. Ответственность за психическое насилие по советскому уголовному праву.- Омск: Ом. ВШМ МВД СССР.- 1978.- С.103.

- Малинин В.Б. Причинная связь в уголовном праве.- СПб.: Юридический центр. Пресс, 2000.

- Мальцев В. В. Проблема уголовно-правовой оценки общественно опасных последствий. – Саратов.-1989.- С.191.

- Михлин А.С. Последствия преступления.- М.: Юл.-1969.-С.104.

- Панов Н.И. Уголовно-правовое значение способа совершения преступлений. – Харьков: ХарЮИ.-1984.-С.111.

- Панов Н.И.Квалификация преступлений, совершаемых путем обмана. - Х., 1980.

- Сабитов Р.А. Обман как средство совершения преступления.- Омск. -1980.- С.79.

- Сичов П. Обстановка вчинення злочину: проблемні питання //Право України. - №6.- 1998.- С. 106-107.

- Тарарухин. Преступное поведение.-М.,1974.

- Тер-Акопов А.А. Бездействие как форма преступного поведения.- М.: ЮЛ.-1980.- С.151.
- Тимейко Г.В. Общее учение об объективной стороне преступления. – Ростов н/Д: Изд-во Рост. ун-та.-1977.-С.218.
- Успенский А.В. Проблема обоснования причинной связи при соучастии в совершении преступления //Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 1998.-№5.- С. 93-107.
- Церетелли Т.В. Причинная связь в уголовном праве.- М.: Госюриздат.-1963.-С.382.
- Чубарев В.Л. Тяжесть преступного деяния.- К., 1982.
- Шарапов Р.Д. Физическое насилие в уголовном праве. - Спб.: Юридический центр: Пресс, 2001.

До теми 8

- Антонян Ю.М., Бородин С.В. Преступное поведение и психические аномалии /Под ред. В.Н. Кудрявцева. - М.: Спарк, 1998.
- Бейсенов Б.С. Алкоголизм: уголовно-правовые и криминологические проблемы. - М.: Юрид. лит., 1981.
- Богомягков Ю.С. Уголовно-правовая невменяемость: критерии и признаки //Советское государство и право. - 1989. - №4. - С.103-108.
- Владимиров В.А., Левицкий Г.А. Субъект преступления по советскому уголовному праву. - М.: ВШ МООП РСФСР, 1964.
- Волженкин Б.В. Уголовная ответственность юридических лиц. СПб., 1998.
- Гончар Т.О. Питання осудності та неосудності неповнолітніх: проблеми та перспективи // Правова держава. – 2003. – № 6. – С. 78–82.
- Гончар Т.О. Правова природа обмеженої осудності // Правова держава. – 2002. – № 4. – С. 48–51.
- Гончар Т.О. Розвиток осудності у доктрині та кримінальному законодавстві України // Правова держава – 2008. – № 10.– С. 106-111.
- Гончар Т.О. Службова особа як спеціальний суб'єкт злочину // Правова держава – 2010. – № 12.– С. 171 – 177.
- Дагель П.С. Учение о личности преступника в советском уголовном праве . - Владивосток: ДВГУ, 1970.
- Иванов Н.Г. Аномальный субъект преступления: проблемы уголовной ответственности. Учеб. пособие для вузов. - М.: Закон и право , ЮНИТИ, 1998.
- Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. закладів освіти /М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І. Борисов та ін.; За ред. професорів М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. - Київ-Харків: Юрінком Інтер-Право, 2001.
- Кримінальне право України: Заг. частина: Підручник /Александров Ю.В., Антипов В.І., Володько М.В. та ін.; Відп.ред. Кондратьев Я.Ю.; Наук. ред. Клименко В.А. та Мельник М.І. – К.: Правові джерела, 2002.
- Курс советского уголовного права. В 5 т. Т.1. - Л.: ЛГУ, 1968.

- Курс советского уголовного права. В 6 т. Т.2. - М.: Наука, 1970.
- Лазарев А.М. Субъект преступления. - М.: ВЮЗИ, 1981.
- Лейкина Н.С. Личность преступника и уголовная ответственность. - Л.: ЛГУ, 1968.
- Лунц Д.Р. Проблема невменяемости в теории и практике судебной психиатрии. - М.: Медицина, 1966.
- Мірошниченко Н., Орловська Н. Обмежена осудність та її законодавче вирішення //Право України. - 1997. - №7. - С. 23-24, 29.
- Михеев Р.И. Проблемы вменяемости и невменяемости в советском уголовном праве. - Владивосток: ДВГУ, 1983.
- Михеев Р.И. Уголовное право и психиатрия. - Владивосток, 1988.
- Михеев Р.И. Уголовная ответственность лиц с психофизиологическими особенностями и психогенетическими аномалиями. - Хабаровск, 1989.
- Музыка А.А. Примусові заходи виховного і медичного характеру. - К., 1997.
- Музыка А. Ще раз про обмежену осудність // Право України. - 1998. - №4. - С. 38-41, 49.
- Назаренко Г.В. Невменяемость в уголовном праве. - Орел, 1994.
- Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 р. /За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Каннон, А.С.К., 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Під заг. ред. Потєбенька М.О., Гончаренка В.Г. Загальна частина. – К.: Форум, 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: За станом законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 грудня 2001 р. /За ред. С.С. Яценка. - К.: А.С.К., 2002.
- Никифоров А.С. Юридическое лицо как субъект преступления и уголовной ответственности. – М.: АО «Центр ЮрИнфоР», 2002.
- Орлов В.С. Субъект преступления по советскому уголовному праву. - М.: Госюриздат, 1958.
- Орымбаев Р. Специальный субъект преступления. - Алма-Ата: Наука.- 1977.- С.153.
- Павлов В.Г. Субъект преступления. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2001.
- Пионтковский А.А. Учение о преступлении по советскому уголовному праву. - М.: Госюриздат, 1961.
- Родіонова Т.В. Окремі кримінологічні аспекти жіночої злочинності // Матеріали 62-й наукової конференції професорсько-преподавального складу та аспірантів економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова 28-30 листопада 2007 г. Одеса, 2007.
- Романова Е.В. Специальный субъект преступления в уголовных кодексах Украины, №9, 2007.

- Трахтеров В.С. Вменяемость и невменяемость в уголовном праве (исторический очерк). - Х., 1992.
- Устименко В.В. Специальный субъект преступления. - Х.: Вища школа, 1989.

До теми 9

- Волков Б.С. Мотивы преступлений (Уголовно-правовое и социально-психологическое исследование). Казань: Изд-во Казан. ун-та.- 1982.- С. 152.
- Волков Б.С. Проблема воли и уголовная ответственность. – Казань: Изд-во Казан. ун-та.- 1965. – С.136.
- Ворошилин Е.В., Кригер Г.А. Субъективная сторона преступления.- М., 1987.

- Дагель П.С. Неосторожность: Уголовно-правовые и криминологические проблемы.- М.: ЮЛ.- 1977.- С.144.
- Дагель П.С. Проблемы вины в советском уголовном праве.- Учен. зап. ДВГУ.-1968.-Вып.21, ч.1.-С.187.
- Дагель П.С., Котов Д.П. Субъективная сторона преступления и ее установление.- Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та. - 1974.- С. 243.
- Дагель П.С., Михеев Р.И. Теоретические основы установления вины.- Владивосток: ДВГУ.- 1975. – С.167.
- Зелинский А.Ф. Осознаваемое и неосознаваемое в преступном поведении.- Х., 1986.
- Злобин Г.А., Никифоров Б.С. Умысел и его формы.- М.: ЮЛ.- 1972.- С. 262.
- Квашиш В.Е. Преступная неосторожность: Социально-правовые и криминологические проблемы.- Владивосток, 1986.
- Квашиш В.Е., Махмудов Ш.Д. Ответственность за неосторожность.- Душанбе: Ирфон.-1975.-С.107.
- Кириченко В.Ф. Значение ошибки по советскому уголовному праву.- М.- 1952.- С.96.
- Красиков Ю.А. Субъективная сторона преступления.- М., 1996.
- Кригер Г.А. Еще раз о смешанной форме вины //Сов. Юстиция.-1967.-№3.- С. 5-7.
- Кучанська Л.С. Зміст та співвідношення кримінально-правових категорій: суб'єктивна сторона і вина. Правова держава, 2008, № 10.
- Лукьянов В.В. К вопросу о "раздвоении" вины в преступлениях со сложным составом //Советское государство и право.-1988.-№10.-С. 70-78.
- Лунеев В.В. Мотивация преступного поведения. М., 1991.
- Назаренко Г.В. Вина в уголовном праве. - Орел, 1996.
- Нерсесян В. Регламентация ответственности за неосторожные преступления //Российская юстиция.- 2000.- №5.- С. 42-43.
- Нерсесян В. Требуется категоризация неосторожных преступлений //Российская юстиция.- 2000.- №12.- С. 42-43.

- Нерсисян В.А. Неосторожная вина: проблемы и решения //Государство и право.-№4.-2000. - С.59-70.
- Осипов В.О. Преступления с двумя формами вины //Законность.- №5.- 2001. – С.8.
- Панченко П.Н. Случай, вина и ответственность в уголовном праве //Правоведение.-1995.-№1.-С. 36-45.
- Пинаев А.А. Особенности составов преступлений с двойной и смешаной формами вины //ХарЮИ.- Харьков.-1984.-С.51.
- Питецкий В. Сужение понятия косвенного умысла влечет ужесточение уголовной репрессии //Российская юстиция. - 1999. - №5. - С.49-50.
- Рарог А.И. Вина в советском уголовном праве. - Саратов, 1987.
- Рарог А.И. Вина и квалификация преступлений.-М.: ВЮЗИ.-1982.- С.63.
- Рарог А.И. Общая теория вины в уголовном праве.- М., 1980.
- Рарог А.И. Субъективная сторона и квалификация преступлений.- М.: Правообразование, 2001.
- Рарог А.И. Умысел в "формальных" преступлениях при приготовлении, покушении и соучастии //Советское государство и право.-1977.-№1.-С. 63-71.
- Савченко А. Практичне значення мотиву злочину (результати дослідження) //Право України.- №1. - 1999.
- Савченко А. Психолого-юридичний аналіз проблеми мотиву злочину //Право України.- №3.- 1998.- С. 82-86.
- Ткаченко Т. Преступление совершено в состоянии аффекта //Российская юстиция.-1996.-№11.
- Угрехелидзе М.Г. Проблемы неосторожной вины в уголовном праве. – Тбилиси: Мецниереба.- 1976.-С.131.
- Утевский Б.С. Вина в советском уголовном праве.-М., 1950.
- Филановский И.Г. Социально-психологическое отношение субъекта к преступлению. - Л., 1970.
- Щепельников В. Соотношение мотива и цели преступления //Законность.- №4.- 2001. - С.39-40.
- Якушин В.А. Ошибка и ее уголовно-правовое значение.-Казань.-1988.

До теми 10

- Дурманов Н.Д. Стадии совершения преступления по советскому уголовному праву. - М., 1955.
- Иванов В.Д. Ответственность за покушение на преступление.- Караганда: Караганд. ВШ МВД СССР.- 1974.-С.117.
- Караулов В.Ф. Стадии совершения преступления.- М.: ВЮЗИ.- 1982.- С.59.
- Кузнецова Н.Ф. Ответственность за приготовление к преступлению по советскому уголовному праву. М., 1958.

- Михайлов В. Признаки деятельного раскаяния //Российская юстиция. - 1998.- №4
- Навроцький В.О. Злочини, при вчиненні яких замах неможливий //Концепція формування законодавства України. II міжрегіональна науково-практична конференція (Запоріжжя, листопад 1997 р.). Наукові статті та доповіді. - Запоріжжя: Запорізький державний університет, юридичний факультет. - 1998. - С.134-138.
- Панько К.А. Добровольный отказ от преступления по советскому уголовному праву.- Воронеж: Воронеж. ун-т.- 1975.С.43.
- Питецкий В. Добровольный отказ соучастников преступления //Российская юстиция.- 2000.- №10.
- Тер-Акопов А.А. Добровольный отказ от совершения преступления.- М.: ЮЛ.-1982.-С.96.
- Тихий В.П. Відповідальність за незакінчений злочин //Вісник Академії правових наук України.-1996.-№6.-С. 128.
- Тишкевич И.С. Приготовление и покушение по советскому уголовному праву.- М., 1958.
- Цвіліховський Л. Кваліфікація дій, пов'язаних з відмовою від повторення замаху на злочин //Бюлетень законодавства і юридичної практики України.- 1996.- №6.- С.5-6.
- Чувилев А. Деятельное раскаяние//Российская юстиция.- 1998.- №6.
- Щерба С.П., Савкин А.В. Деятельное раскаяние в совершении преступления.- М.:Спарк, 1999.

До теми 11

- Бажанов М., Сташис В. Про застосування ст.19 КК України //Право України.-1994.-№9.-С. 19-21.
- Бурчак Ф.Г. Соучастие: социальные, криминологические и правовые проблемы. - К.: Выща школа.- 1986. – С.207.
- Бурчак Ф.Г. Учение о соучастии по советскому уголовному праву.- К.: "Наукова думка".-1969.- С.216.
- Бушуев И.В. Ответственность за укрывательство преступлений и недоносительство.-М.,1965.
- Быков В. Банда – особый вид организованной вооруженной группы //Российская юстиция.- 1999.- №6
- Быков В. Признаки организованной преступной группы //Законность. - 1998. - №9.
- Быков В. Совершение преступления группой лиц по предварительному сговору //Законность. - 1999. - №3.
- Галиакбаров Р. Квалификация преступлений по признаку их совершения организованной группой //Российская юстиция. - 2000. - №4.
- Гришаев П.И., Кригер Г.А. Соучастие по уголовному праву. М.: Госюриздат. –1959. – С.255.

- Джекебаев У.С., Вайсберг Л.М., Судакова Р.Н. Соучастие в преступлении: криминологические и уголовно-правовые проблемы.- Алма-Ата: Изд-во «Наука». - 1981. – С.148.
- Егорова Н. Понятия "преступная группа" и "групповое преступление" //Законность.- 1999. - №2.
- Звечаровский И. Совершение преступления в соучастии: проблема квалификации // Законность. - 1999. - №11.
- Зелинский А.Ф. Соучастие в преступлении.- Волгоград: Высшая следственная школа МВД СССР.- 1971. – С.43.
- Иванов Н. Критерии разграничения преступных группировок //Российская юстиция. - 1999.- №5.
- Иванов Н.Г. Понятие и формы соучастия в советском уголовном праве.- Саратов.: Изд-во Сарат. Ун-та.-1991.- С.129.
- Кваша О. Об'єктивні ознаки діяльності організатора злочину //Право України. - 1999. - №1.
- Кладков А. Квалификация преступлений, совершенных в соучастии //Законность.- 1998. - №8.
- Ковалев М.И. Соучастие в преступлении. Ч.1. Понятие соучастия. – Свердловск: Свердловский юрид. ин-тут. им. А.Я. Вишинского. -1960. - С.290.
- Ковалев М.И. Соучастие в преступлении. Ч.2. Виды соучастников и формы соучастия в преступлении.-Учен. тр./СвЮИ.-1962.-т.5.-С.274.
- Ковалев М.И. Соучастие в преступлении. Ч.1 Понятие соучастия.-Учен. тр./СвЮИ.-1960.-т.3.-С.288.
- Ковалев М.И. Соучастие в преступлении: В 2т. – Свердловск: СЮИ, 1962. – Т. 2: Виды соучастников и формы соучастия в преступной деятельности. – С.274.
- Козлов А.П. Соучастие. - Спб: Юридический центр Пресс. - 2001. – С.360.
- Коновалов В. Что такое организованная преступная группа? //Законность.- 1993.-№8.-С. 25.
- Красиков Ю.А. Соучастие в преступлении //Уголовное право . Курс лекций. Общая часть. Лекция 10.- М.: Норма. 1996. – С.48.
- Мельник М. Види співучасників за новим Кримінальним кодексом України // Право України.- 2000. - №11.
- Новицький Г.В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України. Науково-практичний посібник.- Київ:“Вища школа”.- 2001. – С.95.
- Пушкин А. Принципы акцессорной и самостоятельной ответственности соучастников преступления //Законность. - 2001. - .№3.
- Соломоненко И. Соучастие в исполнении незаконного приказа //Российская юстиция. -2000. - №5.
- Тельнов П.Ф. Ответственность за соучастие в преступлении.- М.: Юрид. лит.- 1974. – С.206.
- Трайнин А.Н. Учение о соучастии.- М.: Юриздат.- 1941. – С.160.

- Устименко В.В. Квалификация преступлений со специальным субъектом.- Киев.:УМК ВО, 1998. С.44.

- Хавронюк М., Мельник М. Ознаки і поняття організованої групи та злочинної організації (кримінально-правовий аспект) //Право України.- 2000. - № 4.

- Царегородцев А.М. Ответственность организаторов преступлений.- Омск: Омская высшая школа милиции.-1978. – С.108.

- Шнейдер М.А. Соучастие в преступлении по советскому уголовному праву.- М.: ВЮЗИ.-1958. – С.98.

- Щепельников В. Соучастие при физическом или психическом принуждении //Законность.- 2001. - № 11.

До теми 12

- Виттенберг Г., Панченко П. Прикосновенность к преступлению по советскому уголовному праву.-Иркутск: ИрГУ.-1976.-С.50.

- Баймурзин Г.И. Ответственность за прикосновенность к преступлению.- Алма-Ата: «Наука», 1968.

- Коржанский Н.И. Ответственность за приобретение, хранение и сбыт имущества, добытого преступным путем.- Волгоград, 1971.

- Кузнецов В.А. Борьба с преступным приобретением и сбытом имущества.- К., 1970.

- Панченко П.Н. Преступное попустительство.- Иркутск: ИрГУ.-1976.- С.98.

- Разгильдяев Б.Т. Уголовно-правовые проблемы прикосновенности к преступлению. –Саратов: Изд-во Сарат. ун-та.-1981.-С.111.

- Смирнов В.Г. Понятие прикосновенности по советскому уголовному праву.- Л., 1957.

- Хабибулин М.Х. Ответственность за укрывательство преступлений и недоносительство по советскому уголовному праву.- Казань: Изд-во. Казанск. ун-та, 1984.

До теми 13

- Агаев И.Б. Рецидив в системе множественности преступлений. - М.: Юристъ, 2002.

- Алиев Н.Б. Повторность и рецидив преступлений по советскому уголовному праву.- Махачкала: Изд-во. Даг. ун-тет.- 1978. - С.118.

- Бажанов М.И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины.- Харьков:Право. - 2000. – С.128.

- Блум М.И. Применение советского уголовного закона к продолжаемым и делящимся преступлениям //Вопросы уголовного права и процесса.- Рига.- 1969.-С. 47-129.

- Бузынова С. Рецидив преступлений.- М., 1980.

- Гришанин П.Ф. Ответственность преступников-рецидивистов по советскому уголовному праву.-М.: акад МВД СССР.-1974.-С.120.
- Давыдов А., Малков В. Неоднократность преступлений и ее уголовно правовое значение // Российская юстиция. - 2000. - №1.
- Ефимов М.А., Шкурко В.А. Рецидивная преступность и ее предупреждение.-Минск: Вышэш. школа.-1977.-С.190.
- Зелинский А.Ф. Квалификация повторных преступлений.- Волгоград: Высшая следственная школа.-1976. – С.55.
- Зелинский А.Ф. Повторение преступления как преступная деятельность //Государство и право .-1995.-№12.-С. 55.
- Зелинский А.Ф. Рецидив преступлений (структура, связи, прогнозирование).- Х.: Вища школа. - 1980. – С.151.
- Зелінський А. Про відповідальність за рецидив у новому кримінальному законодавстві // Право України.-1996.-№5.-С. 60.
- Караев Т.Э. Повторность преступлений.- М.: Юрид. лит.-1983. - С.102.
- Кафаров Т.М. Проблема рецидива в советском уголовном праве.- Баку: ЭЛМ.- 1972. – С.256.
- Красиков Ю.А. Множественность преступлений (понятие, виды, наказуемость). – М.: ВЮЗИ.- 1988. – С.95.
- Криволапов Г.Г. Множественность преступлений по советскому уголовному праву и установление ее признаков органами внутренних дел.-М., 1989.
- Кривошеин П.К. Повторность в советском уголовном праве (теоретические и практические проблемы). К.: Вища школа.-1990. – С.159.
- Малков В.П. Множественность преступлений и ее формы по советскому уголовному праву.- Казань: Казанский у-тет.- 1982. – С.174.
- Малков В.П. Повторность преступлений.- Казань: Казанский у-тет.-1970. – С.174.
- Малков В.П. Повторность проступка и уголовная ответственность. – Казань: Казанский у-тет.-1968. – С.123.
- Малков В.П. Совокупность преступлений (вопросы квалификации и назначения наказания).- Казань: Казанский у-тет.- 1979. – С.140.
- Никифоров А.С. Совокупность преступлений.- М.: Юрид. лит.- 1965. – С.133.
- Панько К.А. Вопросы общей теории рецидива в советском уголовном праве.- Воронеж: Воронежский ун-тет.- 1988. – С.187.
- Панько К.А. Рецидив в советском уголовном праве.-Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та.-1983.- С.120.
- Пысина Г. Совокупность преступлений реальная или идеальная? //Законность. - 1992. - № 4.
- Семернева Н.К., Новоселов Г.П., Николаева З.А. Множественность преступлений.- Свердловск: Свердловск. юрид. ин-т, 1990.
- Скоков С. Рецидивна злочинність та ефективність покарання у вигляді позбавлення волі // Право України.- 1999.- № 2. - С. 84-86.

- Трахов А. Коллизия «неоднократности» и «рецидива» в новом УК РФ //Российская юстиция.- 1999.- №4.
- Хушт Р. В чем же коллизия между «неоднократностью» и «рецидивом»? //Российская юстиция.-1999.- №9.
- Яковлев А.М. Борьба с рецидивной преступностью.- М.: Наука, 1964.
- Яковлев А.М. Совокупность преступлений по советскому уголовному праву.- М.: Госюриздат.-1960.- С.119.

До теми 14

- Акимочкин В. Нападение и защита //Российская юстиция.- 1998.-№1.
- Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключают преступность деяния. -Х.: Основа.-1991. – С.360.
- Баулин Ю.В. Право граждан на задержание преступника. - Х.: Вища школа.-1986. – С.156.
- Благоев А.В. Квалификация деяний, исключают уголовную ответственность // Государство и право.-1992.-№9.-С. 78.
- Бушуев Г.В. Социальная и уголовно-правовая оценка причинения вреда преступнику при задержании.- Горький: Мин. вн. дел СРСР. Горьк. вища школа.- 1976. – С.87.
- Владимиров В.А., Ляпунов Ю.И. Обстоятельства, исключают общественную опасность и противоправность деяния.- М., 1970.
- Волженкин Б. Провокация или оперативный эксперимент ? //Законность.- 1996.-№6.-С. 26.
- Володарський В. Необхідна оборона, перевищення її меж: деякі випадки кваліфікації // Право України.- №6.- 2000.- С.93-95.
- Володарський В. Проблемні питання необхідної оборони //Право України. - 1998.- № 11.- С.116-118.
- Гельфанд Й.А., Куц Н.Т. Необходимая оборона по советскому уголовному праву. -К.: Вища школа МВД СССР.- 1962. – С.46.
- Гринберг М.С. Должностные преступления и крайняя необходимость //Советское государство и право.-1989.-№5.-С.64-72.
- Гринберг М.С. Проблема производственного риска в уголовном праве.- М.: Госюриздат.- 1963. – С.132.
- Диденко В.П. Правомерность причинения вреда преступнику при задержании.- К.: КВШ МВД СССР.- 1984.- С.72.
- Діденко В.П. Обставини, що виключають злочинність діяння. Лекція.- К.- 1993. – С.40.
- Домахин С.А. Крайняя необходимость по советскому уголовному праву.- М.: Госюриздат.-1955. – С.80.
- Дячук С. Проблеми юридичної оцінки діяння особи, яка віддала чи виконала наказ // Предпринимательство, хозяйство и право.-1997.-№12.
- Дячук С.Проблеми кримінально-правової оцінки діяння посадової особи, яка віддала протиправний наказ //Право України.-1999.-№9.-С. 94-98.

- Завгородня Г., Ільковець Л. Право на необхідну оборону //Право України.- 1992.-№6.-С.16.
- Звечаровский И. Ответственность за нарушение условий правомерности необходимой обороны //Законность. - 1998.- №8.
- Зеленин С. Пределы допустимой защиты //Российская юстиция.- 1998.- №12.
- Кириченко В.Ф. Основные вопросы учения о необходимой обороне в советском праве.-М., 1948.
- Козак В.Н. Вопросы теории и практики крайней необходимости.- Саратов: СГУ.- 1981. – С.154.
- Козак В.Н. Право граждан на необходимую оборону.- Саратов: СГУ. - 1972. – С.162.
- Красиков А.Н. Сущность и значение согласия потерпевшего в советском уголовном праве.- Саратов: Саратовский у-тет.- 1976. – С.121.
- Овезов Н.А. К вопросу об обстоятельствах, устраняющих опасность и противоправность деяния в советском уголовном праве.- Ашхабад, 1972.
- Паше-Озерский Н.Н. Необходимая оборона и крайняя необходимость по советскому уголовному праву.- М.: Госюриздат.-1962.-С.181.
- Підкоритова Л. Кваліфікація перевищення меж заподіяння шкоди злочинцю при його затриманні //Право України. - 1999. - № 8.- С.65-68.
- Сахаров А.Б. Обстоятельства, исключающие уголовную ответственность //Советское государство и право.-1987.-№11.-С. 66-71.
- Слуцкий И.И. Обстоятельства, исключающие уголовную ответственность. - М.: Ленинградский у-тет. -1956. – С.118.
- Соколов Н.Н., Чупаленков И.Г. Необходимая оборона. - М.: Макрабочий. - 1972. – С.96.
- Тишкевич И.С. Оборона от нападения преступника. – Минск: БГУ. - 1972. – С.136.
- Тишкевич И.С. Право граждан на задержание преступника.- Минск: БГУ. - 1974. – С.112.
- Тишкевич И.С. Условия и пределы необходимой обороны.- М.: Юридическая литература.- 1969. – С.191.
- Ткачевский Ю.М. Оправданный профессиональный и производственный риск как обстоятельство, исключающее уголовную ответственность //Вестник Московского университета.-1991.-№3.-С. 16.
- Ткаченко В.И. Необходимая оборона по уголовному праву.- М.: Юридическая литература.- 1979. – С.119.
- Фомин М.А. Право граждан на необходимую оборону //Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 2000.- №5.- С.87.
- Шавгулидзе Т.Г. Необходимая оборона.- Тбилиси: Мецниереба. - 1966. – С.158.
- Юсупов Р. Соотношение аффекта и превышения пределов необходимой обороны // Российская юстиция. -1999. - №5.

- Якубович М.И. Обстоятельства, исключаящие общественную опасность и противоправность деяния.- М., 1969.
- Якубович М.И. Вопросы теории и практики необходимой обороны.- М.: ВШ МВД РСФСРЮ-1961.-С.227.
- Якубович М.И. Учение о необходимой обороне в советском уголовном праве. - М.: Вища школа. - 1967. – С.100.

До теми 15

- Аликперов Х. Новый УК: проблемы освобождения от уголовной ответственности // Законность.- 1999. -№4
- Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием //Законность.- 1999. - №5.
- Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим //Законность.- 1999.- №6.
- Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с изменением обстановки //Законность.- 1999.- №7.
- Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности //Законность. - 1999. - №8.
- Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности несовершеннолетних // Законность.-1999. №9.
- Головкин Л.В. Освобождение от уголовной ответственности и освобождение от уголовного преследования: соотношение понятий //Государство и право.- 2000.-№6.
- Кибальник А. Иммунитет как основание освобождения от уголовной ответственности // Российская юстиция. - 2000. - №8.
- Прошляков Д. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности// Росийская юстиция.- 2000. - №9.
- Саляхов Р. Освобождение от уголовной ответственности (примечание к ст. 228 УК)// Законность. - 2000. - №12.
- Сверчков В. Критерии и условия освобождения от уголовной ответственности в связи с изменением обстановки// Российская юстиция.- 1999.- №9.
- Сверчков В.В. Актуальные вопросы освобождения от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием// Государство и право.- 1999. - №12.
- Соловьев Р. Специальные виды освобождения от уголовной ответственности// Законность. -2001. - №11.
- Степанов В. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим //Российская юстиция.- 2000. - №9.
- Титов Н.И., Асатрян Г.З. Воспитательное воздействие уголовного наказания.- Ереван, 1973.

До теми 16

- Багрий-Шахматов Л.В. Уголовная ответственность и наказание.-Минск.-1976.
- Богущкий П. Застосування кримінальних покарань за вчинення військових злочинів// Право України. - 1999. - №8. - С.32-33.
- Бушуев И.А. Исправительные работы.- М., 1968.
- Гальперин И.М. Наказание: социальные функции, практика применения.- М., 1983.
- Гальперин И.М., Мельникова Ю.Б. Дополнительные наказания.- М., 1981.
- Гончар Т.О. Обмеження волі: проблеми застосування // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Право та економіка: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку», 30 травня 2008 р. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова). – О.: Астропрінт, 2008. – 688 с. С. 88-91.
- Дементьев С.И. Лишение свободы. Уголовно-правовые и исправительно-трудовые аспекты. - Ростов-на-Дону, 1981.
- Дементьев С.И. Лишение свободы как мера уголовного наказания.- Краснодар, 1977.
- Дуюнов В.К., Цветинович А.Л. Дополнительные наказания: теория и практика.- Фрунзе, 1986.
- Елеонский В.А. Воздействие наказания на осужденных.- Рязань, 1980.
- Исправительные работы и их эффективность. - М., 1967.
- Карпец И.И. Наказание. Социальные, правовые и криминологические проблемы. - М., 1973.
- Киришь Б. О. Направлення в дисциплінарний батальйон// Вісник Львів. ун-ту. Сер. юрид. Вип.33.-1996. -С.46-56.
- Киришь Б.О. Направлення в дисциплінарний батальйон// Вісник Львівського університету. Серія юридична.-1996.-випуск 33.-С. 46-56.
- Когда убивает государство. Смертная казнь против прав человек / Под ред. С.Г. Келиной.-М.,1989.
- Наказания, не связанные с лишением свободы. - М., 1972.
- Ной И.С. Сущность и функции наказания в советском государстве.- Саратов., 1973.
- Ной И.С. Теоретические вопросы лишения свободы. - Саратов, 1965.
- Смертная казнь: за и против.-М., 1994.
- Смолькова И.В. Штраф как мера наказания по советскому уголовному праву.- Иркутск, 1979.
- Стеничкин Н. Наказание в виде ограничения свободы// Законность.- 2001.- №3.
- Стручков Н.А. Уголовная ответственность и ее реализация в борьбе с преступностью.-Саратов,1978.
- Сундуров Ф.Р. Лишение свободы и социально-психологические предпосылки его эффективности.- Казань, 1980.

- Тадевосян З.А. Штраф как мера наказания.- Ереван, 1978.
- Тютюгин В.И. Лишение права занимать определенные должности как вид наказания по советскому уголовному праву .- Х., 1982.
- Цветинович А.Л. Дополнительные наказания в советском уголовном праве . - Калининград, 1980.
- Шаргородский М.Д. Наказание, его цели и эффективность.-Л., 1973.

До теми 17

- Аликперов Х.Д. Преступность и компромисс.- Баку, 1992.
- Арькова В.И. Принудительные меры воспитательного характера, применяемые к несовершеннолетним.- Иркутск, 1978.
- Богуцкий П. Застосування кримінальних покарань за вчинення військових злочинів// Право України. 1999. - №8.
- Вопросы назначения наказания и освобождения от уголовной ответственности и наказания / Под ред. Г.Б. Виттенберга.-Иркутск, 1976.
- Гончар Т.О. Основні етапи розвитку вітчизняної системи покарань: порівняльно- правовий аналіз// Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2009. – Т. 12 (Випуск 25, ч. 2). – С. 180-186.
- Келина С.Г. Теоретические вопросы освобождения от уголовной ответственности.-М., 1974.
- Келина С.Г. Теоретические вопросы освобождения от уголовной ответственности.- М., 1974.
- Коробков Г.Д. Освобождение от уголовной ответственности и наказания по советскому уголовному праву.-М., 1981.
- Коробков Г.Д. Освобождение от уголовной ответственности и наказания по советскому уголовному праву. - М., 1981.
- Кривоченко Л.Н. Освобождение от уголовной ответственности с применением мер общественного или административного воздействия.- Харьков., 1981.
- Кривоченко Л.Н. Освобождение, от уголовной ответственности с применением мер общественного или административного воздействия.- Х., 1981.
- Магомедов А.А. Правовые последствия освобождения от уголовной ответственности. - Саратов, 1994. Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания. - К., 1987.
- Мшвениерадзе П.Я. Институт давности в советском уголовном праве.- Тбилиси.,1970.
- Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания.-Киев., 1987.
- Смольников В.Е. Давность в уголовном праве.- М., 1973.
- Смольников В.Е. Давность в уголовном праве.-М.-1973.
- Степанищев А. Конфискация имущества// Российская юстиция. -1998.- №6
- Ткачевский Ю.М. Давность в советском уголовном праве.- М., 1978.

- Ткачевский Ю.М. Система освобождения от уголовной ответственности и наказания// Вестник Московского университета.-1988.-№5.-С. 22.

До теми 18

- . Бажанов М.И. Назначение наказания по советскому уголовному праву.- К., 1980.
- Бышевский Ю.В., Марцев А.И. Наказание и его назначение. - Омск, 1975.
- Гаверов Г.С. Общие начала назначения наказания по советскому уголовному праву. - Иркутск, 1976.
- Горелик А.С. Назначение наказания по совокупности. - Красноярск, 1975.
- Горелик А.С. Наказание по совокупности преступлений и приговоров. - Красноярск, 1991.
- Губаева Т., Малков В. Назначение наказания по совокупности преступлений// Российская юстиция. -1998.- №6.
- Долиненко Л.А. Смягчающие ответственность обстоятельства по действующему уголовному законодательству и в судебной практике.- Иркутск, 1980.
- Камынин И., Колесников А. Особенности назначения наказания за неоконченные преступления и преступления, составляющие множественность// Законность.- 1999. - №4.
- Карпец И.И. Индивидуализация наказания в советском уголовном праве.- М., 1961.
- Козерацька О.С. Проблеми застосування кримінального покарання за окремі види злочинів. Матеріали 59-ої наукової конференції професорсько-викладацького складу та наукових працівників економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова 2005 р. Одеса, 2005.
- Кругликов Л.Л. Смягчающие и отягчающие обстоятельства в советском уголовном праве.- Ярославль, 1977.
- Кругликов Л.Л. Смягчающие и отягчающие ответственность обстоятельства в уголовном праве (вопросы теории).- Воронеж, 1985.
- Личность преступника и применение наказания. - Казань, 1980.
- Плешаков А.М. Применение более мягкого наказания, чем предусмотрено законом.- М.- 1982.
- Прохоров Л.А. Общие начала назначения наказания и предупреждение рецидивной преступности.- Омск, 1980.
- Рарог А., Нерсисян В. Дифференциация назначения наказания за неосторожные преступления //Российская юстиция. - 1999.- №7
- Родионова Т.В. Відповідальність за злочини, вчинені у стані сп'яніння // Правова держава, № 8, 2005.
- Савченко А. Назначение наказания при рецидиве преступлений// Российская юстиция. -2000.- №7.

- Скрябин М.А. Общие начала назначения наказания и их применение к несовершеннолетним.- Казань, 1988.
- Станославский М.Н. Назначение наказания.- Юридический центр, 1999.
- Сторчак Н.А. Законодавче закріплення загальних засад призначення покарання // Правова держава. – 2009. - № 11. – С. 141 – С. 146.
- Тарханов И.А. Замена наказания по советскому уголовному праву. - Казань, 1982.
- Ткаченко В.И. Назначение наказания.- М., 1985.
- Ткаченко В.И. Общие начала назначения наказания.- М., 1984.
- Флоря К.Н. Назначение наказания с учетом причин совершенного преступления.- Кишинев, 1980.
- Чернова Т., Майков В. Назначение наказания по совокупности приговоров// Российская юстиция.- 1999. №10.
- Чечель Г.И. Смягчающие ответственность обстоятельства и их значение в индивидуализации наказания.- Саратов, 1978.
- Чубарев В.Л. Общественная опасность преступления и наказания (количественные методы изучения). -К., 1982.
- Юшков Ю.Н. Назначение наказания по совокупности преступлений и приговоров.- М., 1975.

До теми 19

- Беляев Н.А. Цели наказания и средства их достижения в исправительно-трудовых учреждениях. -Л., 1963.
- Бойко А.М. Кримінально-правовий обов'язок відшкодування заподіяної злочином шкоди// Вісник Львівського університету. Серія юридична.-1994.- випуск 31.-С. 95-96.
- Бойко А.М. Об'єкт кримінально-правового обов'язку відшкодування (усунення) заподіяної злочином шкоди// Вісник Львівського університету. Серія юридична.-1996.-випуск 33.-С. 57-60.
- Бышевский Ю.В., Марцев А.И. Наказание и его назначение.- Омск: Ом. ВШМ МВД СССР.-1975.- С.82.
- Выростайкин В. Условно-досрочное освобождение – право, а не обязанность суда // Российская юстиция.- 1999.- №7.
- Гончар Т.О. Щодо основних напрямів реформування кримінально-виконавчої служби в Україні // Сучасний вимір держава та права: Збірник наукових праць / За ред. В.І. Терентьєва, О.В. Козаченка. – Миколаїв: Вид-во «Гліон», 2008. – С. 54-56.
- Дмитренко І.В. Застосування амністії в Україні: історія та сучасність // Правова держава. – 2009. - № 11. – С. 102 – С.106.
- Зельдов С. И. Освобождение от наказания и от его отбывания. — М., 1989.

- Золотарев В. Условное осуждение с отбыванием в колонии //Российская юстиция. - 1999.- №3
- Коробков Г. Д. Освобождение от уголовной ответственности и наказания. — М., 1981.
- Кригер Г.А. Условное осуждение и роль общественности в его применении.- М., 1963.
- Ломако В.Л. Применение условного осуждения.- Х., 1976.
- Михлин А. С. Проблемы досрочного освобождения от отбывания наказания. — М., 1982.
- Сабанин С. Н. Справедливость освобождения от уголовного наказания. — Екатеринбург, 1993.
- Скибицкий В.В. Освобождение от уголовной ответственности и отбывания наказания.- К., 1987.
- Скибицкий В.В. Умовне засудження за законодавством України.- К., 1971.
- Тарханов И.И. Замена наказания по советскому уголовному праву. - Казань, 1982.
- Ткачевский Ю. М. Давность в советском уголовном праве. — М.: Изд-во МГУ, 1978. — 128 с.
- Ткачевский Ю. М. Замена наказания в процессе исполнения. — М.: Юрид.лит., 1982. — 136 с.
- Ткачевский Ю. М. Досрочное освобождение от наказания. — М.: Госюриздат, 1970. — 240 с.
- Якубов А.Е. Условно-досрочное освобождение от наказания и обратная сила уголовного закона// Вестник Московского университета. Серия 11, право . -1998.- №1.- С. 71.

До теми 20

- Вырастайкин В. Порядок погашения судимости следует изменить// Российская юстиция.- 1999.- №4
- Голина В.В. Погашение и снятие судимости по советскому уголовному праву.- Х., 1979.
- Голина В. В. Судимість як соціально-правове явище: сутність, призначення, наслідки // Вісник Академії правових наук України. — 2005. — № 2. — С. 173—182.
- Евтеев М.П. Погашение и снятие судимости. - М., 1964.
- Ераксин В.В., Помчалов Л.Ф. Погашение и снятие судимости в советском уголовном праве.- М.,1963.
- Кирись Б. Виникнення судимості // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Серія юридична. – 2001. – Вип. 36. – С. 444-453.

- Кириць Б. О. Погашення судимості при відсутності покарання, призначеного за сукупністю злочинів і вироків// Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали I регіональної наукової конференції (лютий 1995 року). – Львів.-1995. С. 106-109.
- Кириць Б. Припинення судимості // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Серія юридична. – 1999. Вип. 34
- Михлин А.С. Проблемы досрочного освобождения от отбывания наказания.-М.-1982.
- Чумак П.В. Особливості погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх за кримінальним законодавством України // Правова держава. – 2008. - № 10. – С. 227 – С. 231.

До теми 21

- Гончар Т.О. Проблема вдосконалення законодавства щодо порядку примусового лікування обмежено осудних осіб // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 1998. – Вип. 1. – С. 49-52.
- Дремина Н.А. Условия применения принудительных мер медицинского характера в порядке уголовного судопроизводства // Актуальны проблемы держави та права / Одеська національна юридична академия. -О Одеса. – 1994. – Вип. 1. – С. 180-186.
- Калашник Я.М. О некоторых принципах диагностики патологического опьянения // Практика судебно психиатрической экспертизы.-М., 1971. - Сб.4. -с.50-57.
- Колесник В.А. Судова психіатрія. Курс лекцій. – К., 2000.
- Кононенко В.И., Макаренко В.Р. Пьянство и преступность. - К.: Политиздав Укр., 1988, с. 122.
- Лень В.В. Примусові заходи медичного характеру: шляхи удосконалення // Вісник Запорізького юридичного інституту МВС України. – 1998. – Вип 3(5). – С. 118-123.
- Михеев Р.И. Проблемы вменяемости и невменяемости в советском уголовном праве. Владивосток. Изд. ДВГУ, 1983.- 300 с.
- Морозов Г.Б. О задачах судебной психиатрии по предупреждению общественно опасных действий психически больных // Вопросы судебно психиатрической экспертизы.-М., 1974. – С. 3-9.
- Музыка А.А. Примусовы заходи медичного характеру і виховного характеру. – К.: НАВС України, 1997. 125 с.
- Овчинникова А.П. Сущность и значение принудительных мер медицинского характера. М., 1977.
- Протченко Б.А. Принудительные меры медицинского характера. – М., 1976.
- Улицкий С.Я. Проблемы принудительных мер медицинского характера. – Владивосток, 1973.

- Юношев В.О. Актуальні проблеми примусового лікування наркоманів, щот скоїли злочин // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – Донецьк: Донецький інститут внутрішніх справ. – 2002. – Вип. 3. – С. 187-194.

- Юношев О.В. Примусове лікування як кримінально-правовий інститут: за і проти // Держава і право/ Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. – 2002. – Вип. 18. – С. 292-295.

До теми 22

- Астемиров З. А. Уголовная ответственность и наказание несовершеннолетних. — М., 1970.

- Бабаев М.М. Индивидуализация наказания несовершеннолетних. – М.: Юрид. лит., 1968. – 120 с.

- Гаверов Г.С. Проблемы наказания несовершеннолетних преступников. – Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1986. – 231 с.

- Гаверов Г.С. Уголовно-правовые меры, не связанные с лишением свободы, и их применение к несовершеннолетним правонарушителям: Учеб. пособ. – Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1981. – 64 с.

- Гончар Т.О. Історичний розвиток кримінального законодавства України про відповідальність та покарання неповнолітніх // Правова держава. – 2004. – № 7.–С. 197–205.

- Гончар Т.О. Кримінальна відповідальність неповнолітніх: основні напрями гуманізації // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2008. – Т. 11 (Випуск 22, ч. 2). – С. 117-121.

- Гончар Т.О. Криминологическая характеристика преступности несовершеннолетних в Украине // Вісник Одеського національного університету. 2009. – Т. 14. Вип. 1. Правознавство. – С. 58-63.

- Гончар Т.О. Окремі проблеми застосування покарання щодо неповнолітніх // Правова держава. – 2005. – № 8.–С. 129-133.

- Долгова А.И. Социально-психологические аспекты преступности несовершеннолетних. – М.: Юрид. лит., 1980. – 156 с.

- Емельянов В.П. Преступность несовершеннолетних с психическими аномалиями / Под ред.: И.С. Ноя. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1980. – 96 с.

- Киренко С. Кримінально-правова охорона неповнолітніх новим КК – старі проблеми // Право України. – 2002. - № 6. – С. 39-42.

- Ковітіді О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності за злочини, вчинені у неповнолітньому віці // Право України. — 2004. — № 4. — С. 121.

- Лоха Л. Перспективи створення ювенальної юстиції в Україні // Юридичний вісник України. — 2005. — № 39. — С. 12—15.

- Паневін В.Кримінальна відповідальність неповнолітніх // Закон і бізнес. – 2003. – № 8. – С. 8–9.

- Скрябин М.А. Общие начала назначения наказания и их применения к несовершеннолетним. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1988. – 123 с.
- Шевченко Я. Н. Правовое регулирование ответственности несовершеннолетних. — К., 1976.

-

До теми 23

- Ансель Марк. Новая социальная защита (гуманистическое движение в уголовной политике).-М.-1970.
- Карнец И.И. Международная преступность.-М.-"Наука".-1988.-С.112.
- Кенни К. Основы уголовного права .-М., 1949.
- Лубський В.І., Борис В.Д. Мусульманське право .-К.-"Вілбор".-1997.-С.256.
- Международное уголовное право // Блищенко И.П., Калаикарян Р.А., Карнец И.И. и др.-М.-"Наука".-1995.-С.172.
- Мусульманское право / Отв. Ред. Л.Р. Сюкияйнян.-М.,1984.
- Пітер Лейленд. Кримінальне право : злочин, покарання, судочинство (Англ. підхід).-К.: "Основи".-1996.-С.207.
- Решетников Ф.М. Уголовное право буржуазных стран. Вып 1. Просветительно-гуманистическое направление в уголовном праве.-М., 1965. Вып. 2. "Класическая" школа и антрополого-социологическое направление.-М.-1966. Вып. 3. Современные уголовно-правовые теории.-М.,1967.
- Дж. Флетчер, Наумов А.В. Основные концепции современного уголовного права.-М.: "Юристь".-1998.-С.512.
- Ахметшин Х.М. Ахметшин Н.Х., Петухов А.А. Современное уголовное законодательство КНР.-М.: Муравей, 2000.
- Боронбеков С. Современные уголовно-правовые системы и школы.- Рязань, 1994.
- Боронбеков С. Уголовное и уголовно-исправительное право Афганистана.- Рязань, 1993.
- Головки Л.В. Принципы неотвратимости ответственности и публичности в современном российском уголовном праве и процессе// Государство и право. -1999.- №3.
- Головки Л.В. Современная практика освобождения от уголовного преследования в Шотландии// Вестник Московского университета. Серия 11, право.- 1998.- №2.- С. 54.
- Гончар Т.О. Характеристика загальної частини Кримінального кодексу Німеччини // Матеріали наукової конференції пам'яті д.ю.н, професора Стрельцова Л.М. «Проблеми національної державності», 27 березня 2010». – С. 160-163.
- Давид Р. Основные правовые системы современности.- М.: Прогресс.-1988. –С. 496.

- Иванов Н.Г. К вопросу о понятии группы в российском уголовном праве// Государство и право.- 2000.- №11.
- Имамов З.З. Уголовное право Китайской Народной Республики.- М.: Наука.- 1990. – С.239.
- Кауфман М.А. Некоторые вопросы применения норм Общей части УК РФ// Государство и право.- 2000. -№6.
- Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации /Отв. ред. доктор юридических наук, профессор А.В.Наумов.- М., 1996.
- Крылова Н.Е. Основные черты нового уголовного кодекса Франции. - М.: Спарк, 1996.
- Крылова Н.Е. Понятие и признаки преступного деяния в уголовном праве Франции// Вестник Московского университета. Серия 11, право.- 2000.- №2.- С.29
- Крылова Н.Е. Понятие соучастия в уголовном праве Франции// Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 1999. - №2. -С.69.
- Крылова Н.Е. Уголовная ответственность юридических лиц во Франции: предпосылки возникновения и основные черты// Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 1998.- №3. -С. 69.
- Крылова Н.Е., Серебрянникова А.В. Уголовное право современных зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии). - М.: Зерцало, 1997.
- Кузнецова Н.В. Основные черты нового Уголовного кодекса Испании// Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 1998. -№2.- С.65.
- Кузнецова Н.Ф. Новый Уголовный кодекс Республики Беларусь // Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 2000. - №3.- С.3.
- Кузнецова Н.Ф., Беляев С.С. Уголовный кодекс Швеции: основные черты// Вестник Московского университета. Серия 11, право. - 2000.- №5. - С.54.
- Кузнецова Н.Ф., Вельцель Л. Уголовное право ФРГ. - М.: Изд-во. МГУ. - 1980. – С.213.
- Лихачев В.А. Уголовное право в независимых странах Африки.- М.: Наука.-1974. – С.240.
- Лихачев В.А. Уголовное право в освободившихся странах. - М.: Наука.- 1988. – С.205.
- Малиновский А.А. Уголовное право зарубежных государств. - М.: Новый юрист.-1998.
- Мустаханов Р. Вопросы ограниченной вменяемости по УК РФ// Законность. - 1998.- №7.
- Наумов А.В. Российское уголовное право. Общая часть. Курс лекций. - М., 1996.
- Никифоров Б.С., Решетников Ф.М. Современное американское уголовное право.- М.: Наука.-1990. – С.256.
- Новый Уголовный кодекс Франции.- М., 1993.
- Пантелеев В.А., Козочкин И.Д., Лихачев В.А. Уголовное право развивающихся стран.- М.: Изд-во. Ун-та дружбы народов.- 1988. – С.148.

- Полянский Н.Н. Уголовное право и уголовный суд Англии. - М.: Юрид. лит. гипотез гипотез.-1969. – С.399.
- Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ, Японии. Общая часть уголовного права /Отв. ред. Н.Ф.Кузнецова. - М.: Юрид. лит.-1991. – С.287.
- Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира. Справочник. М.; Юрид. лит., 1993. – 256с.
- Сюкияйнен Л.Р. Мусульманское право.- М.: Наука.-1986. – С.254.
- Сюкияйнен Л.Р., Лихачев В.А. Мусульманское деликтное право и уголовное законодательство стран зарубежного Востока. Мусульманское право (структура и основные институты). - М.,1984.
- Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии). Сборник законодательных материалов. Под ред. И.Д. Козочкина.- М.: Зерцало, 1998.
- Уголовное право буржуазных стран. Общая часть. Сборник законодательных актов /Под ред. А.Н.Игнатова и И.Д.Козочкина. - М.: Изд-во Ун-та дружбы народов.-1990. – С.308.
- Уголовное право зарубежных государств. Вып.1. Источники уголовного права.-М.: Изд-во. Ун-та дружбы народов.- 1971. – С.250.
- Уголовное право зарубежных государств. Вып.2. Понятие преступления и вина.- М.: Изд-во. Ун-та дружбы народов. - 1972. – С.205.
- Уголовное право зарубежных государств. Общая часть. Под ред. И.Д. Козочкина. - М.: Ин-т междунар. права и экономики им. А.С. Грибоедова, 2001.
- Уголовное право зарубежных государств. Вып. 3. Стадии преступления и соучастие.- М., 1973.
- Уголовное право зарубежных государств. Вып. 4. Наказание.- М., 1975.
- Уголовное право России. Общая часть. Учебник /Отв. ред. д.ю.н. Б.В.Здравомыслов.- М.: Юристъ.- 1996. – С.512.
- Уголовное право США: Сборник нормативных актов. – М., 1986.
- Цунэо Инако. Современное право Японии (пер. с японск.).- М.: Прогресс.- 1984. – С.269.
- Уголовный Кодекс Республики Польша. – Минск: ТЕСЕЙ.-1998. –С.128.
- Уголовный Кодекс ФРГ.- Москва: Зерцало.- 2000. – С.208.
- Уголовный Кодекс Швейцарии. – Москва: Зерцало.-2000. – С.138.
- Уголовный Кодекс Швеции. – Москва: Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова.-2000. – С.167.
- Уголовный Кодекс Голландии. – Санкт-Петербург: Юридический Центр Пресс.-2000. – С.253.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 1. ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ І СИСТЕМА ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Особлива частина кримінального права як складова кримінального права . Поняття Особливої частини кримінального права як галузі права , навчальної дисципліни та галузі юридичної науки. Норми Особливої частини кримінального права і їх види.

Значення Особливої частини кримінального права .

Співвідношення Загальної та Особливої частин кримінального права . Фактори, які обумовлюють єдність та визначають відмінність Загальної та Особливої частин кримінального права .

Криміналізація і декриміналізація, диференціація та індивідуалізація кримінальної відповідальності за окремі злочини.

Система Особливої частини кримінального права . Поняття системи Особливої частини кримінального права і критерії її побудови. Система Особливої частини кримінального права і Кримінального кодексу України. Значення системи Особливої частини кримінального права .

Значення практики застосування норм Особливої частини кримінального права , її джерела і значення.

Особлива частина кримінального права як навчальна дисципліна, її предмет і система.

Наука Особливої частини кримінального права України.

Тема 2. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Поняття і види кримінально-правової кваліфікації. Поняття кримінально-правової кваліфікації. Види кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація злочину як вид кримінально-правової кваліфікації. Юридичне закріплення результатів кваліфікації. Формулювання обвинувачення і формула кваліфікації злочину, вимоги до неї. Підстави кримінально-правової кваліфікації.

Принципи кримінально-правової кваліфікації. Поняття принципів кримінально-правової кваліфікації. Окремі види принципів кримінально-правової кваліфікації.

Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. Поняття правильної кваліфікації. Значення правильної кваліфікації для: вирішення питань матеріального кримінального права, кримінального процесу; кримінології, криміналістики.

Тема 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Поняття злочинів проти основ національної безпеки України. Класифікація злочинів, передбачених розділом I Особливої частини КК України.

Злочини проти внутрішньої безпеки України. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія.

Злочини проти зовнішньої безпеки України. Державна зрада. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду. Шпигунство. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Тема 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Загальна характеристика злочинів проти життя та здоров'я особи. Поняття злочинів проти життя та здоров'я особи. Класифікація злочинів, передбачених розділом II Особливої частини КК України.

Злочини проти життя особи. Поняття і види злочинів проти життя. Поняття вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Проблема визначення виконавця вбивства за умови, що в позбавленні життя потерпілого приймали участь кілька осіб. Відмежування вбивства від інших злочинів, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Диференціація відповідальності за вбивство за чинним кримінальним законодавством України. Види умисного вбивства. Основний склад умисного вбивства. Умисне вбивство при кваліфікуючих ознаках. Види цих ознак, їх класифікація і зміст. "Привілейовані" види умисного вбивства. Умисне

вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство через необережність. Співвідношення вбивства через необережність та інших злочинів, складами яких охоплюється позбавлення життя через необережність. Доведення до самогубства.

Злочини проти здоров'я особи. Поняття і види злочинів проти здоров'я. Безпосередній об'єкт злочинів проти здоров'я особи. Поняття тілесного ушкодження. Види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Ознаки тяжкого тілесного ушкодження та їх зміст. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства та вбивства через необережність. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Ознаки середньої тяжкості тілесного ушкодження та їх зміст. Умисне легке тілесне ушкодження, його види. Ознаки легкого тілесного ушкодження та їх зміст. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Побої і мордування. Відмінність цього злочину від тілесних ушкоджень. Каткування.

Злочини проти безпеки життя та здоров'я особи. Поняття та види злочинів проти безпеки життя та здоров'я особи. Погроза вбивством. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою. Незаконне проведення абортів. Відмінність цього злочину від тілесного ушкодження, пов'язаного з перериванням вагітності. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Незаконна лікувальна діяльність. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта. Незаконне проведення дослідів над людиною. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Насильницьке донорство.

Тема 5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи. Поняття злочинів проти волі, честі та гідності особи. Класифікація злочинів, передбачених розділом III Особливої частини КК України.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Захоплення заручників. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене щодо малолітнього. Підміна дитини. Експлуатація дітей.

Тема 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Поняття злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Класифікація злочинів, передбачених розділом IV Особливої частини КК України.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Зґвалтування. Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Злочини проти нормального фізіологічного і духовного розвитку неповнолітніх. Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Розбещення неповнолітніх.

Тема 7. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Загальна характеристика злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав людини і громадянина. Поняття злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав людини і громадянина. Класифікація злочинів, передбачених розділом V Особливої частини КК України.

Злочини проти політичних прав. Перешкоджання здійсненню виборчого права. Неправомірне використання виборчих бюлетенів, підлог виборчих документів або неправильний підрахунок голосів чи неправильне оголошення результатів виборів. Порушення таємниці голосування. Порушення законодавства про референдум. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій,

громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Злочини проти трудових прав. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на об'єкти промислової власності.

Злочини проти особистих прав. Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацевдатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Тема 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Загальна характеристика злочинів проти власності. Поняття злочинів проти власності. Спільні елементи та ознаки складів цих злочинів. Класифікація злочинів, передбачених розділом УІ Особливої частини КК України.

Корисливі злочини проти власності.

Розкрадання (викрадення), поняття, форми та види. Вилучення – як основний спосіб розкрадання (викрадення). Момент закінчення розкрадання. Крадіжка. Грабіж. Розбій. Викрадення шляхом демонтажу та іншим засобом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки розкрадання (викрадення).

Корисні злочини проти власності без ознак розкрадання. Вимагання. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.

Некорисливі злочини проти власності. Умисне знищення або пошкодження майна. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом.

Інші злочини проти власності.

Тема 9. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Ознаки господарської діяльності та поняття злочинів у сфері господарської діяльності. Класифікація злочинів, передбачених розділом VII Особливої частини КК України.

Злочини проти інтересів держави щодо регламентації порядку здійснення господарської діяльності. Порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю. Зайняття забороненими видами господарської діяльності. Фіктивне підприємництво. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів. Підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок. Незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірного клейма. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів.

Злочини проти інтересів держави з регламентації зовнішнь-економічної діяльності. Контрабанда. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від повернення виручки в іноземній валюті. Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків.

Злочини проти інтересів держави з регламентації фінансової та кредитної діяльності. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом. Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Фіктивне банкрутство. Доведення до банкрутства. Приховування стійкої фінансової неспроможності. Незаконні дії у разі банкрутства.

Злочини проти інтересів держави з регламентації бюджетної політики. Порухення законодавства про бюджетну систему України. Видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку. Злочини проти інтересів держави з регламентації приватизації державного та комунального майна. Незаконна приватизація державного, комунального майна. Незаконні дії щодо приватизаційних паперів. Недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання.

Злочини проти правомірної підприємницької діяльності. Протидія законній господарській діяльності. Порухення антимонопольного законодавства. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю. Розголошення комерційної таємниці

Злочини проти інтересів споживачів. Обман покупців та замовників. Фальсифікація засобів вимірювання. Випуск або реалізація недоброякісної продукції. Змова про зміну чи фіксування цін або примушування до їх змін чи фіксування. Незаконне використання товарного знака.

Тема 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Загальна характеристика злочинів проти довкілля. Поняття злочинів проти довкілля. Класифікація злочинів, передбачених розділом УІІ Особливої частини КК України.

Злочини проти екологічної безпеки. Порухення правил екологічної безпеки. Порухення ветеринарних правил. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення

Злочини проти збереження особливо охоронюваних об'єктів природи. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Злочини проти збереження землі її надр та континентального шельфу. Забруднення або псування земель. Порухення правил охорони надр. Безгосподарське використання земель. Порухення законодавства про континентальний шельф України.

Злочини проти збереження водойм та атмосферного повітря. Забруднення атмосферного повітря.

Порушення правил охорони вод. Забруднення моря.

Злочини проти збереження рослинного світу. Знищення або пошкодження лісових масивів. Незаконна порубка лісу. Порушення законодавства про захист рослин.

Злочини проти збереження тваринного світу. Незаконне полювання. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів.

Тема 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Загальна характеристика злочинів проти громадської безпеки. Поняття злочинів проти громадської безпеки. Класифікація злочинів, передбачених розділом IX Особливої частини КК України.

Злочини проти громадської безпеки, вчинювані злочинними організаціями. Створення злочинної організації. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Злочини проти громадської безпеки, пов'язані з тероризмом. Терористичний акт. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публичні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи або терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту.

Злочини проти громадської безпеки, пов'язані з предметами, які становлять підвищену суспільну небезпеку. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин.

Злочини проти громадської безпеки, вчинені на об'єктах, які становлять підвищену небезпеку. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять

підвищену небезпеку для оточення. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Тема 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва. Поняття злочинів проти безпеки виробництва. Класифікація злочинів, передбачених розділом X Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання загальних правил охорони праці. Порухення вимог законодавства про охорону праці.

Злочини проти дотримання правил виконання окремих видів робіт. Порухення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порухення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порухення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Порухення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Тема 13. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальна характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Поняття злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Класифікація злочинів, передбачених розділом XI Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання загальних правил безпеки руху та експлуатації транспорту. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Порухення чинних на транспорті правил.

Злочини проти правил безпеки руху та експлуатації окремих видів транспорту. Порухення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Порухення правил повітряних польотів. Порухення правил використання повітряного простору. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Порухення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в

експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів.

Тема 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності. Поняття злочинів проти громадського порядку та моральності. Класифікація злочинів, передбачених розділом XII Особливої частини КК України.

Злочини проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Злочини проти громадської моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання чи над тілом померлого. Нищення, руйнування чи псування пам'яток історії або культури. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Тема 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Поняття злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення. Класифікація злочинів, передбачених розділом XIII Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання правил обігу наркотичних засобів, їх аналогів або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Злочини проти здоров'я населення. Порушення правил боротьби з епідеміями. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонукування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Тема 16. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Поняття злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Класифікація злочинів, передбачених розділом ХІУ Особливої частини КК України.

Злочини проти обороноздатності України. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Незаконне вивезення за межі України сировини, матеріалів, обладнання, технологій для створення зброї, а також військової та спеціальної техніки.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Злочини проти порядку перетинання державного кордону та переміщення через нього предметів. Незаконне перетинання державного кордону. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення правил міжнародних польотів.

Тема 17. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Поняття злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Класифікація злочинів, передбачених розділом ХУ Особливої частини КК України.

Злочини проти державної символіки. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Злочини проти осіб, які виконують владні чи управлінські функції. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або

наси́льство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або наси́льство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або наси́льство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Злочини проти авторитету органів влади та управління. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Самоправство.

Злочини проти волевиявлення громадян. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань.

Злочини проти інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

Тема 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

Загальна характеристика злочинів у сфері використання електронно обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж. Поняття злочинів у сфері використання електронно-комп'ютерних систем та комп'ютерних мереж. Викрадення, привласнення, вимагання комп'ютерної інформації або заволодіння нею шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Порушення правил експлуатації автоматизованих електронно-обчислювальних систем.

Тема 19. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності. Поняття злочинів у сфері службової діяльності. Класифікація злочинів, передбачених розділом ХУІІ Особливої частини КК України.

Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість.

Одержання хабара. Давання хабара. Провокація хабара.

Тема 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Загальна характеристика злочинів проти правосуддя. Поняття злочинів проти правосуддя. Класифікація злочинів, передбачених розділом ХУІІІ Особливої частини КК України.

Злочини проти конституційних прав особи, щодо якої здійснюється правосуддя. Завідомо незаконні затримання, привід, арешт або утримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови

Злочини проти встановлення істини при здійсненні правосуддя. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Завідомо неправдиве показання. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Приховування майна. Приховування злочину.

Злочини проти реалізації права на захист. Порушення права на захист. Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

Злочини проти діяльності суддів. Втручання в діяльність судових органів. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи

присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя

Злочини проти реалізації заходів безпеки. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Злочини проти виконання рішення суду. Невиконання судового рішення. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду.

Тема 21. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕННОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

Загальна характеристика злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів). Поняття військових злочинів. Класифікація злочинів, передбачених розділом XIX Особливої частини КК України.

Злочини проти порядку підлеглості і військової честі. Непокоря. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

Злочини проти порядку проходження військової служби. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Дезертирство. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

Злочини проти порядку користування військовим майном та експлуатації військової техніки. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Марнотратство або втрата військового майна. Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Злочини проти порядку несення спеціальних видів військової служби. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил

польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Порушення статутних правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Злочини проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Злочини проти порядку виконання службових обов'язків. Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень. Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля.

Злочини проти порядку ведення бойових дій, законів і звичаїв війни. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон. Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними.

Тема 22. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Загальна характеристика злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Поняття злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація злочинів, передбачених розділом XX Особливої частини КК України.

Злочини проти миру. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Злочини проти безпеки людства. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

Злочини проти міжнародного правопорядку. Порушення законів та звичаїв війни. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Піратство. Найманство.

Тема 23. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Особлива частина кримінального права зарубіжних держав. Значення вивчення Особливої частини кримінального права зарубіжних держав. Джерела Особливої частини кримінального законодавства держав - сусідів України - Беларусі, Росії, Молдови, Румунії, Угорщини, Словаччини, Польщі та ряду інших держав - США, Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Італії. Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних держав: система особливої частини; відповідальність за окремі види злочинів.

ЛІТЕРАТУРА

Б. Особлива частина

І. Основна література до усього курсу Особливої частини

- Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник / Відп. редактор заслужений діяч науки і техніки України Є.Л. Стрельцов. Х.: Одіссей, 2009. – 328 с.
- Уголовное право Украины. Общая и Особенная части: Учебник/Отв. редактор засл. Деятель науки и техники Украины, доктор юрид. наук, профессор Е.Л. Стрельцов. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 720 с.
- Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. закладів освіти /М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І. Борисов та ін.; За ред. професорів М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. - Київ-Харків: Юрінком Інтер. Общая и ОсоПраво, 2001.
- Кримінальне право України: Заг. частина: Підручник /Александров Ю.В., Антипов В.І., Володько М.В. та ін.; Відп.ред. Кондратьєв Я.Ю.; Наук. ред. Клименко В.А. та Мельник М.І. – К.: Правові джерела, 2002.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. вузів і фак. /За ред. проф.П.С.Матишевського, доц. П.П.Андрушка, С.Д.Шапченка. К.: Юрінком Інтер, 1997.
- Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студ. юрид. вузів і фак.-К.: А.С.К., 2001.
- Курс советского уголовного права . В 5 т. Л.: ЛГУ, 1968-1981.
- Курс советского уголовного права . В 6 т. М.: Наука, 1970-1971.
- Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання шосте, перероблене та доповнене/ Відп. ред. Є.Л. Стрельцов. – Х.: ТОВ «Одиссей», 2009. – 816 с.

- Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 р. /За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Каннон, А.С.К., 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. Під заг. ред. Потєбенька М.О., Гончаренка В.Г. Загальна частина. – К.: Форум, 2001.
- Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: За станом законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 грудня 2001 р. /За ред. С.С. Яценка. - К.: А.С.К., 2002.

Законодавство і практика його застосування

- Конституція України
- Кримінальний кодекс України
- Постанови Пленуму Верховного суду України у кримінальних справах. – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 400 с.
- Коментар судової практики в кримінальних та адміністративних справах. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995-1997). К.: Юрінком.- 1998.- 288 С.
- Коментар судової практики з кримінальних справ // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1996.-№6.-176 С.
- Практика судів України в кримінальних справах. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1993.-№4.-352 С.
- Практика судів України у кримінальних справах. 1993-1995. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1996.-№3.-К.: Юрінком.-1996.- 330 С.
- Судебные приговоры. Практика Верховного Суда Украины.-К.: Юринком.-1995.-224 С.
- При застосуванні Конституції України при здійсненні правосудді. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 1.11. 1996 р.
- Убийства, изнасилования и другие преступления против личности: Сборник судебных решений по уголовным делам.-К.: "Знання".-1993.-240 С.

Курси , підручники, навчальні посібники

- Курс советского уголовного права . Т.1-5.-Л.: Изд-во Ленингр. Ун-та.- 1968-1981.
- Курс советского уголовного права . В шести томах.-М.: Наука.-1970-1971.
- Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть Общая.- К.: Наукова думка.-1985.-448 С.
- Уголовное право Украинской ССР на современном этапе. Часть Особенная.-К.: Наукова думка.-1985.-455 С.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. вузів і фак. / Г.В.Андрусів, П.П.Андрушко

- ред. П.С.Матишевського, С.С.Яценка, П.П.Андрушка. -К.: ЮРІНКОМ ІНТЕР.-1999.-896 С.
- Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник для студентів юрид. Вузів і фак. М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І.Борисов та ін. За ред. Професорів М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація-Х.: Право.-1997.-368 С.

Бібліографічні та довідкові видання

- Советское уголовное право: Библиография. 1917-1960. / Сост. Ф.М.Аскназий, Н.В.Маршалова. Отв. Ред. И.И.Солодкин.-М.: Госюриздат.-1961.-323 С.
- Советское уголовное право . Библиографический справочник (1961-1980 г.г.). / Составитель А.С.Горелик.-М.: Юрид. Лит.-1983.-416 С.
- Советское уголовное право . Библиографический справочник (1981-1985 г.г.). / Составитель А.С.Горелик.-Красноярск: Изд-во Краснояр. Ун-та.-1987.-184 С.
- Бібліографія робіт з кримінального права , опублікованих у періодичних виданнях у 1986-1998 р.р. / Уклали: М.Лев, В.Навроцький.- Львів: Юрид. Ф-т ЛДУ ім. І.Франка.-1999.-48 С.

2. Основна література до окремих тем Особливої частини

Тема 1. Поняття Особливої частини кримінального права України

- Зеленецький В.С. Количественный подход к характеристике структурных элементов Особенной части Уголовного кодекса Украины. - Харьков: Восточно-региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив.-2001. – С.28.
- Навроцький В. Вступ до Особливої частини кримінального права України. Лекції для студентів юридичного факультету. – Львів: Юридичний факультет Львівського держ. у-ту ім. Івана Франка. - 1997. – С.32 С. (с.4-17).
- Хавронюк М.І. Категорії злочинів і санкції Особливої частини КК: наукові дослідження та деякі висновки. / За ред. М.І.Мельника. // Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. - К.: “А.С.К.”.-2001. - С.211-276.

Тема 2. Основи кримінально-правової кваліфікації

- Благоев Е.В. Основы применения уголовного права . - Ярославль: Ярослав. госуд. ун-т. - 1992. – С.78.
- Бурчак Ф.Г. Квалификация преступлений. 2-е изд., доп. - Киев: Политиздат Украины. - 1985.- С.120.

- Гаухман Л.Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. - М.: АО «Центр ЮрИнфоР».-2001. – С.316.
- Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. - К.: Атіка, 2001.
- Кругликов Л.Л., Савинов М.Н. Квалифицирующие обстоятельства: понятие, виды, влияние на квалификацию преступлений: Учебн.пособие. - Ярославль: Яросл. ун-т.-1989.- С.88.
- Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. М.: Юристь.- 1999. - С.304.
- Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений. - М.: Изд-во Москов ун-та. - 1984. – С.181.
- Навроцький В. Проблеми кваліфікації злочинів: Конспект лекцій. - Львів: Львівський держ. ун-т. - 1993. –С. 84.
- Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації. - К.: Атіка. - 1999. – С.464.
- Наумов А.В. Применение уголовно-правовых норм. - Волгоград. : НИИРИО ВСШ МВД СССР. - 1973
- Наумов А.В., Новиченко А.С. Законы логики при квалификации преступлений. - М.: Юрид.лит. - 1978. – С.104.
- Свидлов Н.М. Специальные нормы и квалификация преступлений следователем. - Волгоград: ВСШ МВД СССР. - 1981. –С. 47.
- Тарарухин С.А. Квалификация преступлений в судебной и следственной практике. -К.: "Юринком" -1995.- С.

Тема 3. Злочини проти основ національної безпеки України

- Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я людини: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1994 р. №1 (з наступними змінами та доповненнями) – п.28, 29.
- Гришук В.К. Соціальна зумовленість відповідальності за злочини проти держави в умовах відновлення незалежності України// Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 30. – 1993. – С. 76-80.
- Навроцький В.О. Законодавство про відповідальність за злочини проти держави в умовах відновлення незалежності України// Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 30. – 1993. – С. 81-85.
- Навроцький В. Реформа кримінального законодавства як складова державотворення в Україні// Науковий збірник Українського вільного університету, том 17. - Мюнхен - Львів. - 1995. - С.266-270.
  - Чуваков О.А. Деякі види диверсійних актів у сучасних умовах. //Актуальні проблеми політики. – 2010. – Вип.39. – С. 372-379.
  - Чуваков О.А. Новые формы диверсионно- террористической деятельности в современном мире. Сб.трудов науч.-практ. конференц. «Уроки истории. Великая Отечественная война. История России и мира 20-21 веков (8-9 апреля 2010г. Санкт-Петербург)». – 2010. – С.364-366.

Тема 4. Злочини проти життя та здоров'я особи

- Алієва О.М. Теоретичні проблеми кримінальної відповідальності за розголошення лікарської таємниці. *Правова держава*, № 10, 2008.
- Алієва Е.Н. Этико-правовые вопросы кланирования. Социально-правовые проблемы совершенствования законодательства Украины: история и практика. Материалы 59-й научной конференции профессорско-преподавательского состава и научных работников экономико-правового факультета ОНУ им. И.И. Мечникова. Одесса, 2005.
- Алієва О.М. Про реформування медичного права. *Правова держава*, № 5, 2000.
- Баулін Ю. Особа - під охороною кримінального закону// *Вісник Академії правових наук України*. - 1997. - № 2. - С.185.
- Бородин С.В. Преступления против жизни.- Москва: Юрист.- 1999.- С. 356.
- Борисов В.И., Куц В.Н. Преступления против жизни и здоровья: вопросы квалификации. - Харьков: КОНСУМ.- 1995.- С.104.
- Крупко Д.І. Зміст поняття порядку трансплантації в контексті ст. 143 КК України // *Право и экономика: актуальные проблемы науки и практики: Сборник научных статей / Сост. И.С. Кантафарова; Под общ. ред. И.С. Кантафаровой*. - Одесса: Астропринт, 2008. - С. 254-278.
- Крупко Д.І. Встановлення обов'язку надати медичну допомогу в контексті ст. 139 КК // *Правова держава*. – 2010.
- Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів проти особи та власності. - К.: Юрінком. - 1996. – С.144.
- Мамчур В. Щодо кваліфікації злочинів за п."в" ст.93 КК України// *Право України*. - 2000. - № 8. - С.69.
- Мачужак Я.В. Відповідальність за статеві злочини та інші сексуальні зловживання щодо малолітніх і неповнолітніх// *Ухвали судової колегії в кримінальних справах*. - 1997. - № 3. - С.52.
- Мельник М., Хавронюк М. Вбивство на замовлення: деякі аспекти кримінологічної характеристики та проблеми кваліфікації// *Право України*. - 1997. - № 7. - С.45.
- Орлов П.И. Уголовная ответственность за оставление в опасности при автопроисшествии: Учебное пособие. - Харьков: ХЮрИ. - 1982. – С.91.
- Підкоритова Л. Кваліфікація перевищення меж заподіяння шкоди злочинцю при його затриманні// *Право України*. - 1999. - № 8. - С.65-67.
- Пилипчик П, Мельник М. проблеми кваліфікації умисного вбивства, вчиненого на замовлення// *Право України*. - 1999. - № 2. - С.31.
- Стрельцов Є.Л. Евтоназія: духовні, моральні та правові складові. *Юридичний вісник України*, № 16,17, 2009.
- Сташис В.В., Бажанов М.И. Преступления против личности в УК УССР и судебной практике. - Харьков: "Вища школа". - 1981. – С.216.
- Ткаченко Т. Доказування афекту// *Право України*. - 1995. - № 1. - С.42 .

- Ягодинський В. Кваліфікація умисних вбивств з корисливих мотивів та розбійних нападів зі смертельними наслідками// Право України. - 1996. - № 11. - С.42.
- Ярмиш Н. Жорстоке поводження як одна з форм доведення до самогубства// Право України. - 1992. - № 7. - С.45.

Тема 5. Злочини проти волі честі та гідності особи

- Про практику застосування судами України законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 1983 р. (п.4).
- Акімов М. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників// Право України. - 2002. - № 3. - С.150.
- Ємельянов В.П. Тероризм и преступления с признаками терроризирования. Уголовно-правовое исследование. - М.: "Nota bene".-2000. – С.320.
- Киренко С. Кримінально-правова охорона неповнолітніх: новий КК - старі проблеми// Право України. - 2002. - № 6. - С.39.
- Кучанська Л.С. Основні ознаки злочинів проти особистості. Матеріали 58-ої наукової конференції професорсько-викладацького складу на наукових працівників ЕПФ.Одеса, 2003.

Тема 6. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

- Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я людини: постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1994р. із змінами від 3 грудня 1997р., від 26 лютого 1999р. //Бюлетень законодавства і юридичної практики України.-1995.- №1.
- Про судову практику у справах про зґвалтування та інші статеві злочини: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 березня 1992р. //Бюлетень законодавства і юридичної практики України. -1995. - №1.
- Кучанська Л.С. Кримінально-правове поняття проституції. Адвокат, 2005, № 2.
- Паневін О. Усунути помилки в справах про статеві злочини// Право України. - 1992. - №5. – С.21.
- Свиридов Б. Кримінальна відповідальність за злочини проти статевої недоторканності особи// Право України. - 1999. - № 5. - С.74.
- Рахметов С.М. Некоторые вопросы разграничения развращения малолетних от смежных составов преступлений// Вопросы охраны правопорядка и борьбы с правонарушениями в деятельности органов внутренних дел. – Караганда. – 1983. – С. 27 –34.

- Сафранов В.Н., Свидлов Н.М. Вопросы квалификации половых преступлений. – Волгоград: ВСШ МВД СССР. – 1984. – С.39.

Тема 7. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав

- Алексеев А., Журавлёв М. Уголовно-правовые средства обеспечения неприкосновенности жилища// Советская юстиция.-1993.- №17.-С.19-20.
- Корабельников С. Уголовная ответственность за нарушение избирательного права// Российская юстиция. - 1996. - № 5.
- Шпикин В.Н. Уголовный закон и право граждан на жилище// Советское государство и право. - 1990. - № 1. – С.141.

Тема 8. Злочини проти власності

- Клименко В.А., Мельник Н.И. Уголовно-правовая борьба с вымогательством индивидуального имущества граждан. - К.: Украинская акад. внутр. дел - 1993. – С.92.
- Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів проти особи та власності. - К.: Юрінком. - 1996. – С.144.
- Кравец Ю. Ответственность за хищения, совершаемые на частных предприятиях// Законность. - 1996.- № 12. - С.20.
- Кримінально-правова охорона власності за законодавством України. Посібник для вивчення спеціального курсу для студентів юридичного факультету / Б.О.Кириш. - Львів: Юрид.ф-т ЛДУ ім.І.Франка. - 1997. – С.160.
- Кузнецов В. Комп'ютерна крадіжка: Що слід розуміти під предметом злочину// Право України.-1999.-№10.-С. 74-76.
- Кундеус В. Поняття викрадення у кримінальному праві. // Право України. - 2002. - № 8. - С.106.
- Матышевский П.С. Преступления против собственности и смежные с ними преступления. - К.: Юринком - 1996. - С.240.
- Навроцкий В. Уголовная ответственность за незаконное пользование электрической и другими видами энергии. - Социалистическая законность. - 1984. - №2 - С.115-116.
- Навроцький В. Визначення вартості викраденого державного або колективного майна при кваліфікації розкрадання// Предпринимательство, хозяйство и право. – 1999. - №6. – С.18-22.
- Навроцький В. Чи можна вкрасти електроенергію?// Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. - №8. – С.45-47.
- Стрельцов Є.Л. Економічні злочини: теоретичний погляд. Передмова акад. В.В. Сташиса. Монографія. Одеса, Астропринт, 2001.
- Стрельцов Є.Л. Экономическая преступность в Украине. Курс лекций. Одесса, Бахва, 1997.

- Стрельцов Є.Л. Використання принципу талону за економічні злочини: абсурдність чи безвихідність?! Юридичний вісник України, № 6,7, 2009.
- Яни П. Квалификация хищения имущества частных фирм// Российская юстиция. - 1996. - № 4.
- Яни П. Хищение: некоторые вопросы предмета и ущерба.// Законность. - 1996. - № 10. – С.12.

Тема 9. Злочини у сфері господарської діяльності

- Андрушко П.П. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про бюджетну систему // Вісник Верховного Суду України. - 1998. - №2. - Додаток. - С.1-16.
- Беницкий А.С. Уголовная ответственность за легализацию (отмывание) денежных средств и иного имущества, приобретенных преступным путем: проблемы квалификации и совершенствования законодательства.- Луганск: РИО ЛИВД.- 2001. –С. 352.
- Білецький В. Фіктивне підприємництво і економічна злочинність// Право України. - 1997. - № 5. - С.34.
- Брич Л.П. Кваліфікація ухилення від сплати обов'язкових внесків державі. Львів: Юрид. ф-т ЛДУ ім. І.Франка. - 1998. –С. 76.
- Брич Л.П. Проблема кримінальної відповідальності юридичних осіб за господарські злочини// Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36.- Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка. - 2001. – С. 497-501.
- Брич. Л., Навроцький В. Суб'єкт ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів за чинним Кримінальним кодексом України// Предпринимательство, хозяйство и право . - 1999. - №7. - С.41-47.
- Брич.Л.П.,Навроцький В.О. Ознаки посадової особи та кваліфікація господарських злочинів, вчинених нею (у співавторстві з .)//Підприємництво, господарство і право. - №1.- С. 58-62; №2.- С.68-71.
- Доля Л. Небезпека легалізації (відмивання) грошових коштів та іншого майна, одержаних злочинним шляхом.// Право України. - 2002. - № 2. - С.89.
- Дудоров О. Особливості відповідальності посадових осіб підприємств за кримінально-карані порушення податкового законодавства.//Предпринимательство, хозяйство и право.-1998.- №10.-С.11.
- Дудоров О.О., Мойсик В.Р. Шахрайство з фінансовими ресурсами і суміжні склади злочинів: спірні питання кваліфікації// Адвокат.-1999.-№4.- С.5.
- Дудуров О., Дудорова К. Фіктивне підприємництво: кримінально-правова характеристика, вплив на оподаткування// Економіка, фінанси, право.-1999.- №7.-С.27.

- Дудоров О.О., Мельник М.І., Хавронюк М.І. Злочини у сфері підприємництва. - К.: Атіка.-2001. –С.608.
- Короткевич М.Є., Андрушко П.П. Відповідальність за заняття забороненими видами підприємницької діяльності та за порушення порядку зайняття нею// Вісник Верховного суду України.- 1998.-№3.-С.54.
- Короткевич М. Відповідальність за заняття забороненими видами підприємницької діяльності та відмежування цього складу від суміжних складів// Право України. - 2000. - № 7. - С.35.
- Короткевич М. Застосування законодавства про порушення порядку заняття підприємницькою діяльністю// Право України. - 2000. - № 10. - С.55.
- Кравченко О. Окремі проблеми, що постали у судовій практиці при розгляді справ про контрабанду// Право України. - 2000. - № 1. - С.73.
- Ляпунова Н. Щодо фіктивного банкрутства // Право України. - 2000. - № 11. - С.88.
- Мельник Н., Хавронюк Н. Уголовная ответственность за нарушения бюджетного законодательства// Предпринимательство, хозяйство и право . - 1997. - № 11.
- Радутний О. Кримінальна відповідальність за незаконне збирання, використання або розголошення комерційної таємниці// Право України. - 2002. - № 3.- С.110.
- Стрельцов Є.Л. Про поняття та ознаки міжнародного економічного злочину. Соціально-правовые проблемы совершенствования законодательства Украины: история, теория и практика. Материалы 59-й научной конференции профессорско-преподавательского состава и научных работников экономико-правового факультета ОНУ им. И.И. Мечникова 22-24 ноября 2004. Одесса, 2005.
- Стрельцов Е.Л. Уголовно-правовая борьба с нетрудовыми доходами: Гензис, квалификация, профилактика. - К.: "Вища школа". - `1988. – С.208.
- Стрельцов Е.Л. Экономическая преступность в Украине. Курс лекций. - Одесса: АО БАХВА. - 1997.
- Таций В.Я. Ответственность за хозяйственные преступления: объект и система. - Харьков: "Вища школа". - 1984. – С.231.
- Уголовно-правовые средства обеспечения качества продукции. / Б.А.Кириш, М.В.Костицкий, В.П.Лисицин, И.Т.Луцок, М.Л.Наклович, В.Т.Нор. - Львов: "Вища школа". - 1987. – С.208.
- Шевчук В.М. Особливості використання спеціальних знань при кваліфікації діянь, пов'язаних з ухиленням від сплати ПДВ. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Право та економіка: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса, Астропринт, 2008.

Тема 10. Злочини проти довкілля

- Гавриш С.Б. Уголовно-правовая охрана природной среды Украины. Проблемы теории и развитие законодательства. - Харьков. - 1994. – С.640.

- Голуб С. Об'єктивна сторона складу незаконного полювання і питання його кваліфікації// Право України. - 1998. - № 3. - С.54.
- Жевлаков Э.Н. Уголовно-правовая охрана природной среды в РФ. - М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – С.240.
- Іщенко О.М., Матвійчук В.К., Єрсова І.Ю. Кримінально-правовий захист атмосферного повітря. Навчальний посібник. - К. Ред.-вид. відділ МВС України. – С.64.
- Корчева З.Г. Уголовно-правовая охрана природы в УССР (Учебное пособие). - Харьков: ХЮрИ. - 1975. – С.83.
- Матвейчук В.К. Квалификация незаконной охоты. Учебное пособие. - К.: РИО МВД Украины. - 1992. –С.52.
- Матвейчук В.К. Квалификация незаконной охоты. Учебное пособие. Киев. – 1992.
- Мельник П. кримінально-правова відповідальність за незаконну порубку лісу: окремі питання// Право України. - 2001. - № 6. - С.84.
- Навроцький В. Предмет злочинного забруднення водою // Радянське право. - 1982. - №3. - С.39-41.

Тема 11. Злочини проти громадської безпеки

- Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. №3.
- Акімов М. Про умови та механізм звільнення від відповідальності члена організованого злочинного формування// Право України. - 2000. - № 2. - С.64.
- Андреева А., Овчинникова Г. Квалификация бандитизма. //Законность. – 1996. - №4. – С. 17.
- Антипенко В. Визначення поняття “безвинні жертви” у складі тероризму: актуальна проблема // Право України. – 2001. - №6. – С. 75.
- Антипов В.І. Уголовно-правовая борьба органов внутренних дел с преступлениями, посягающими на общественную безопасность. Киев. – 1987. – С.88.
- Белоконев В. Співвідношення понять “боєприпаси” і “вибухові речовини” у кримінальному праві // Право України. - 1997. - № 2. - С.27.
- Ємельянов В.П. Злочини терористичної спрямованості.- Харків: Рубікон.- 1997. – С.160.
- Ємельянов В.П. Тероризм - как явление и как состав преступления. - Харьков: “Право”, 1999. –С. 272.
- Єфремов С.О., Редька А.І. Деякі питання кваліфікації злочинів, вчинених організованою групою //Вісник ВСУ. – 2001. - №4. – С. 54.
- Кононенко В. Деякі питання судової практики про бандитизм //Право України. - 1996. - № 4. - С.25.

- Куц І. Суспільна небезпечність злочинів, пов'язаних з пожежами //Право України. - 2001. - № 1. - С.104.
- Лихова С., Нагнойний Я. Бандитизм: спірні питання кваліфікації// Право України. – 1998. - №3. – С.75-77.
- Маляренко В., Окнян В. Порухенням правил пожежної безпеки - безпомилкову судову оцінку //Право України. - 1991. - №5. - с.21
- Романюк Б., Коваленко В. Щодо кримінально-правового визначення поняття тероризму //Право України. – 2001. - №6. – С. 71.
- Родіонова Т.В. Деякі особливості кваліфікації злочинів насильницького спрямування. Правова держава, 2010, № 12.
- Стрельцов Є.Л. Луна «війни»: вирок терористам в Іспанії. Юридичний вісник України, № 46, 47, 2007.
- Тихий В.П. Уголовно-правовая охрана общественной безопасности. Харьков. – 1981. – С.172.
- Тихий В.П. Ответственность за преступления против общественной безопасности. Учебное пособие - Харьков: ХЮрИ. - 1984. –С.68.
- Тихий В.П. Проблеми вини у злочинах проти суспільної безпеки//Вісник Академії правових наук України. - 1996. - № 5.
- Тихий В.П. Уголовная ответственность за нарушение правил обращения с общепасными предметами. - К.: УМК ВО. - 1989. – С.80.
- Цимбал М. Пожежа як елемент об'єктивної сторони складів умисних злочинів //Право України. - 1998. - № 9. - С.78.
- Чуваков О.А. Деякі питання щодо розмежування диверсії та тероризму. Матер. 65 наук. – практ. конф. профес.-викладац.складу ОНУ (24-26 листопаду 2010). – С. 116-118.
- Чуваков О.А. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби зі злочинами терористичної спрямованості. //Правова держава. – 2010. - № 12. С.276 -282.

Тема 12. Злочини проти безпеки виробництва

- Про практику застосування судами України законодавства і виконання постанови Пленуму Верховного Суду у справах, пов'язаних з порушеннями вимог законодавства про охорону праці: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 жовтня 1982 р. №6 (з наступними змінами).
- Борисов В.И. Уголовная ответственность за нарушение правил при производстве строительных работ. - Харьков: "Вища школа". - 1977. – С.114.
- Зинченко Э.Н. Уголовная ответственность за нарушение правил безопасности горных работ. - Киев-Донецк: "Вища школа". – С.148.
- Козерацька О.В. Потерпілий від злочину проти безпеки виробництва. Матеріали наукової конференції «Конституційно-правове регулювання суспільних відносин: минуле, сучасне, майбутнє». Одеса, 2009.
- Козерацкая Е.В. Оптимизация уголовной ответственности за нарушение законодательства и других нормативно-правовых актов по охране труда.

Правове життя: сучасний стан та перспективи позитку: зб. тез наукових доповідей за матеріалами 3-ої міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, 2007.

- Лановенко І.П., Мельник П.В. Кримінальна відповідальність за порушення правил охорони праці в умовах формування в Україні підприємницького сектору економіки// Боротьба зі злочинністю в сфері підприємницької діяльності (кримінально-правові, кримінологічні, кримінально-процесуальні та криміналістичні проблеми). - Харків: Право .- 2001. (Глава 3). - С.95-130.

- Маляренко В.Т., Борисов В.І. Деякі питання кваліфікації злочинних порушень правил охорони праці //Юридичний вісник України. - 1996. - 1-15 травня.

- Маляренко В.Т., Борисов В.І. Практика розгляду справ про порушення правил охорони праці і безпеки ведення робіт //Коментар судової практики з кримінальних справ. - Бюлетень законодавства і юридичної практики України. - 1996. - №6. - С.81-88.

- Хавронюк М.І. Злочини проти трудових прав громадян //Дудоров О.О., Мельник М.І., Хавронюк М.І. Злочини у сфері підприємництва. Навчальний посібник. / За ред. Хавронюка М.І. - К.: Атіка.-2001.(Глава 12) - С.533- 553.

Тема 13. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту

- Борисов В.И. , Гизимчук С.В. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения. - Харьков: Консум.-2001. – С.160.

- Касинюк В.І.. Злочини проти безпеки руху і експлуатації транспорту. // Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. Бажанова М.І., Сташиса В.В., Тація В.Я. - Київ - Харків: Юрінком Інтер – Право.- 2001. (Розділ XI).- С.267 - 292.

- Касынюк В.И. Уголовная ответственность за повреждение путей сообщения и транспортных средств. Текст лекций. - Харьков: Юридический институт.-1979. – С.58.

- Касынюк В.И., Корчева З.Г. Вопросы квалификации транспортных преступлений. - К.: УМК ВО при Минвузе УССР - 1988 – С.72.

- Коржанський М.Й., Мисливий В.А. Кваліфікація автотранспортних злочинів. - К.: Юрінком.-1996. – С.80.

- Коробеев А.И. Транспортные правонарушения. Квалификация и ответственность. - М.: Юридическая литература.-1990. – С.128.

Тема 14. Злочини проти громадського порядку та моральності

- Дудоров О. Порнографія і кримінальний закон: питання кваліфікації, проблеми вдосконалення законодавства //Юридичний вісник України. - 2000.

- №49. 7-13 грудня. - С.9.

- Иванов Н. Хулиганство: проблемы квалификации //Российская юстиция. - 1996. - № 8.
- Кучанська Л.С. Злочини проти моральності: об'єкт та система. Правова держава, № 7, 2004.
- Кучанська Л.С. Кримінальне законодавство за злочини проти моральності: порівняльно-правовий аспект. Підприємництво, господарство і право. № 8, 2005.
- Наклович М.Л. Кримінально-правова боротьба з хуліганством. - Львів: Вища школа.- 1974. – С.112.
- Піщенко Г. Громадський порядок як об'єкт посягання хуліганських дій //Право України. - 1997. - № 8.
- Шишков С. Об ответственности за незаконные действия с порнографическими предметами //Российская юстиция.- 1996. - № 5.
- Яценко С.С. Ответственность за преступления против общественного порядка.- Киев.- 1976. – С.189.

Тема 15. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

- Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: постанова пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. №4.
- Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил: постанова Пленуму Верховного Суду України №2 від 26 лютого 1999 р.
- Узагальнення судової практики в кримінальних справах про злочини, пов'язані з наркотичними засобами, психотропними речовинами та прекурсорами / Підготовлене суддею Верховного Суду України Є.Ф.Стрекаловим.
- Глушков В.А. Ответственность за преступления в области здравоохранения. - К.: "Вища школа" - 1987. – С.200.
- Музика А. Загальна характеристика об'єктивної сторони злочинів, пов'язаних з наркоманією // Право України. - 1997. - № 5.- С.67.
- Музика А. Об'єкт злочинів, пов'язаних з наркоманією //Право України. - 1997. - № 12. - С.90.
- Музика А. Особливості суб'єктивної сторони злочинів, пов'язаних з наркоманією // Право України. - 1997. - № 9. - С.50.
- Музика А. Про предмет злочинів, пов'язаних з наркоманією // Право України. - 1997. - № 3. - С.62.
- Музика А.А. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів. - К.: Логос, 1998. – С.324.
- Наден О. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за умови добровільної здачі наркотичних засобів: спірні питання // Право України. - 2001. - № 5. - С.47.

- Селиванов М.П., Хруппа М.С. Антинаркотичне законодавства України. Історія. Теорія. Коментар. - К.: Юрінком, 1997. – С.352.
- Фесенко Є. Система злочинів проти здоров'я населення та його охорони //Право України. - 2000. - № 10. - С.43.
- Фесенко Є.В. Кримінально-правовий захист здоров'я населення (коментар законодавства та судової практики). - К.: Істина.-2001. – С.192.
- Фесенко Є. Захист людини від біологічних носіїв смерті (новела розділу XIII Особливої частини КК України) //Право України. - 2001. - № 12. - С. 91.

Тема 16. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів та забезпечення призову та мобілізації

- Лащук Є Інформація з обмеженим доступом як предмет злочину //Право України. - 2001. - № 3. - С.75.
- Чуваков О.А. Кримінально-правова охорона державного кордону в кримінальному законодавстві України (1922-2001рр.)// Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції: Проблеми теорії та практики реалізації правоохоронних функцій в охороні державного кордону” – Хмельницький: Вид-во Нац. академії Державної прикордонної служби України (22-23 листопада 2007 р.), 2007. - С.79-82.

Тема 17. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

- Мальцев В. Уголовно-правовая охрана должностных лиц и граждан в связи со служебной или общественной деятельностью //Законность. - 1996. - № 1. - С.14.
- Осадчий В. Правоохоронній діяльності -- спеціальний кримінально-правовий захист. // Право України. -1996. - № 8. - С.43.
- Осадчий В. Відмежування заподіяння тілесних ушкоджень працівникові правоохоронного органу від суміжних посягань // Право України. - 1994. -№ 3-4. - С.24.

Тема 18. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж

- Азаров Д. Порухення роботи автоматизованих систем - злочин у сфері комп'ютерної інформації //Право України. - 2000. - № 12. - С.69.
- Безкоровайний С. Правові проблеми боротьби з комп'ютерною злочинністю //Право України. - 2000. - № 5. - С.90.
- Вехов В.Б. Компьютерные преступления. Способы совершения. Методика расследования.- Москва: Право и Закон. – 1996.- С.182.
- Лісовий В. “Комп'ютерні злочини”: питання кваліфікації// Право України. - 2002. - № 2. - С.86.

Тема 19. Злочини у сфері службової діяльності

- Про судову практику в справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. №5;
- Про судову практику в справах про перевищення влади або посадових повноважень: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 грудня 1985р.
- Бантышев А. Должностные преступления (вопросы квалификации). Учебное пособие. - К. - 1996. – С.84.
- Брич Л., Навроцький В. Ознаки посадової особи та кваліфікація господарських злочинів, вчинених нею. Загальні ознаки поняття посадової особи - суб'єкта господарських злочинів //Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №1. - С.58-52
- Брич Л., Навроцький В. Ознаки посадової особи та кваліфікація господарських злочинів, вчинених нею. Спеціальні ознаки поняття посадової особи - суб'єкта господарських злочинів //Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №2. - С.68-71.
- Дудоров О. Кваліфікація одержання хабара, поєданого з вимагательством //Право України.-1994.- № 5-6. - С.34.
- Дячук С. Проблеми кримінально-правової оцінки діяння службової особи, яка віддала протиправний наказ //Право України. - 1999. - № 9. - С.94.
- Егорова Н. Взятничество и хищения: проблемы квалификации //Российская юстиция.-1996.-№ 7.
- Клименко В.А., Мельник Н.И., Хавронюк Н.И. Уголовная ответственность за должностные преступления. - К.: "Блиц-Информ." - 1996. – С.512.
- Крупко Д.І. Поняття службової особи у кримінальному кодексі 2001 р. //Право та безпека. – 2002. – № 1. – С. 63 – 68.
- Крупко Д.І. Хуберівська реформа кримінального права в Швейцарії // Правова держава. – 2003. – № 6. – С. 159 – 165.
- Крупко Д.І. Деякі проблеми кваліфікації хабарництва в кримінальному праві ФРН // Правова держава. – 2001. – №3. – С. 157-163.
- Крупко Д.І. Основні ознаки службових злочинів у кримінальному праві Швейцарії // Правова держава. – 2002. – № 4. – С. 123-130.
- Лысов М.Д. Ответственность должностных лиц по советскому уголовному праву . Казань: Из-во Казан. ун-та. – 1972. – С.178.
- Маляренко В. Деякі питання перевищення влади або посадових повноважень //Коментар судової практики з кримінальних справ. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – Київ: Юрінком. – 1996. - №6. – С. 64-68.

- Мельник М., Хавронюк М. Розмежування складів злочинів “зловживання владою або посадовим становищем” та “перевищення влади або посадових повноважень” // Право України. - 1997. - № 2. - С.31.
- Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії. - К.: Атіка.- 2001. – С.304.
- Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства. - К.: Парламентське видавництво.-2000. – С.256.
- Навроцький В.О. Провокація хабара як можливий спосіб боротьби з корупцією // Вісник Академії правових наук України. - 1998. - №4(15). - С. 157-162.
- Светлов А.Я. Ответственность за должностные преступления. - К.: "Наукова думка". - 1978. – С.303.
- Стрельцов Є.Л. Вчимся у Європи долати корупцію. Юридичний вісник України, № 49-50, 51, 2009.
- Стрельцов Є.Л. Ефективність кримінального законодавства у протидії корупції. - Слухання у Комітеті ВР на тему: Антикореційна політика і пактика: проблеми законодавчого забезпечення»/Комітет Верховної Ради України з питань боротьби організованою злочинністю та корупцією. Київ, 2009.
- Стрельцов Є.Л. Коли влада дійсно «спроможна» (деякі міркування про корупцію на тлія спільного європейського дому). Юридичний вісник України, № 23, 2004.
- Хавронюк Н. Существенный ущерб как признак объективной стороны превышения власти или служебных полномочий //Предпринимательство, хозяйство и право. - 1997. - № 1.

-

Тема 20. Злочини проти правосуддя

- Про застосування законодавства, що забезпечує незалежність суддів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996р.;
- Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992р.;
- Про практику застосування судами України законодавства у справах про порушення правил адміністративного нагляду: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 березня 1986р.;
- Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушенням режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 березня 1993р.
- Бажанов М.И. Уголовно-правовая охрана советского правосудия. Учебное пособие.-Харьков. – 1986. – С.42.

- Маляренко В. Окремі питання відповідальності свідків за дачу завідомо неправдивих показань //Коментар судової практики з кримінальних справ. Бюлетень законодавства і юридичної практики України. - 1996.- №6. - С.68-81.
- Навроцкий В. Является ли судебный эксперт должностным лицом? //Социалистическая законность. - 1984. - №1. - С.55.
- Осадчий В. Про зміст насильства в злочинах проти правоохоронної діяльності // Право України. - 1999. - № 6. - С.109.
- Осадчий В. Мета в злочинах проти правоохоронної діяльності //Право України. - 1999. - № 10. - С.82.
- Осадчий В. Зміст правосуддя у злочинах проти правоохоронної діяльності //Право України. - 2000. - № 11. - С.110.
- Осадчий В. Особливості суб'єкта в злочинах проти правоохоронної діяльності //Право України. - 2001. - № 2. - С.108.
- Прошляков А., Николаева З. Может ли обвиняемый нести ответственность за заведомо ложный донос? //Законность. - 1993. -№2. - С.16.
- Стуканов А. Уголовные дела о лжесвидетельстве //Законность.-1996. - № 1. - С.34.
- Туменко О. До проблеми завідомо неправдивих показань // Право України. - 1992. - № 9. - С.23.
- Хабибуллин М.Х. Ответственность за укрывательство и недоносительство по советскому уголовному праву . - Изд-во Казанского университета.- 1984.- С.136.
- Юриста О. Суб'єкти правоохоронних відносин // Право України. - 1998. - № 2. - С.69.

Тема 21. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

- Белоконев В. Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за порушення правил водіння або експлуатації військових машин // Право України. - 2000. - № 3. - С.56.
- Белоконев В. Співвідношення понять “водіння (рух)” і “експлуатація” бойової, спеціальної або транспортної машини: окуремі практичні питання // Право України. - 2000. - № 6. - С.59.
- Бондарев В. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями (кримінологічний і кримінально-правовий аспекти) // Право України. - 2000. - № 5. - С.41.
- Карпенко М. Суб'єкти нестатутних взаємовідносин: кримінально-правовий аспект // Право України. - 2000. - № 2. - С.90.
- Карпенко М. Кримінальна відповідальність за нестатутні взаємовідносини // Право України. - 2002. - № 3. - С.147.
- Хавронюк М.І. Військові злочини. - К.: Українська академія внутрішніх справ.-1995. – С.156.

-

**Тема 22. Злочини проти миру, безпеки людства
та міжнародного правопорядку**

- Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга 1. Боротьба зі злочинністю та взаємна правова допомога. / Збірник документів (українською і російською мовою). - К.: Юрінком.-1996. – С.1184.
- Карпец И.И. Преступления международного характера. - М.: Юридическая література.- 1979. – С.264.
- Майоров І. Гармонізація кримінального законодавства України з правом збройних конфліктів //Право України. - 1999. - № 2. - С.79.
- Международное уголовное право . - М.: Наука, 1999. –С. 264.
- Панов В.П. Международное уголовное право . Учебное пособие. - М.: ИНФРА.-1997. – С.320.

-

Тема 23. Особлива частина кримінального права зарубіжних держав

- Боботов С.В., Сухов Н.С. Реформа уголовного права во Франции //Советское государство и право . - 1990. - № 8. - С.118-124.
- Бухгольц Э. Уголовное право в объединенной Германии //Вестник Московского университета. - 1993. - № 1. - С.50.
- Давид Р. Основные правовые системы современности. - М.: Международные отношения.-1996.- С.400.
- Зейкан І. Поняття посадової особи в кримінальному законодавстві: порівняльний аналіз // Право України. - 2002. - № 3.- С.118.
- Имамов Э.З. Уголовное право Китайской Народной Республики.- М.,1990.
- Ковалев М.И., Козаченко И.Я. О реформе уголовного законодательства Канады // Советское государство и право . - 1990. - №5. - С.131-135.
- Козочкин И. Новый Уголовный кодекс Испании //Российская юстиция. - 1996. - № 9.
- Лубський В.І., Борис В.Д. Мусульманське право .-К.: "Вілбор".-1997.-С.256.
- Кучанська Л.С. Преступления против нравственности и половые преступления в законодательстве иностранных государств. Матеріали міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів «Проблеми імплементації міжнародних норм кримінально-правового напрямку в національному законодавстві» Перші юридичні читання». Одеса, Астропринт, 2006.
- Кучанська Л.С. Основні положення сучасної Особливої частини кримінального кодексу Федеративної Республіки Німеччини Матеріали міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Правова спадщина Нюрнберзького процесу: історія та сучасність. Другі юридичні читання». Одеса, 2006.
- Навроцький В.О. Кримінальне законодавство зарубіжних держав: питання особливої частини. - Львів: Юридичний ф-т Львівського держ. ун-ту імені

- І. Франка. - 1999. – С.56.
- Наумов А.В. Основные концепции современного уголовного права. - М.: "Юрист". - 1998. - С. 512.
  - Пітер Лейленд. Кримінальне право: злочин, покарання, судочинство. (Англ. підхід). - К.: Основи. - 1996. - С. 207.
  - Похмелкин В. Новый уголовный кодекс - зеркало российской демократии // Российская юстиция. - 1996. - № 8.
  - Романова Е.В. К вопросу о субъекте преступления в уголовном праве некоторых зарубежных стран. Матеріали міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів «Проблеми імплементації міжнародних норм кримінально-правового напрямку в національному законодавстві. Перші юридичні читання.» Одеса, Астропринт, 2006.
  - Романова Е.В. Субъект преступления в уголовном законодательстве англо-американской и романно-германской правовых системах. Проблемы та перспективи розвитку юридичної науки в Українській державі». Збірник наукових праць. Миколаїв-Одеса, 2007.
  - Стрельцов Є.Л. Декілька тез щодо порівняльного правознавства. Матеріали наукової конференції, присвяченні 10-річчю економіко-правового факультету «Теорія та методологія порівняльного правознавства у кримінально-правовій сфері». Одеса, Астропринт, 2008.
  - Шевчук В.М. Проблеми взаємозв'язку та взаємовпливу економічного добробуту на рівень злочинності в постіндустріальних суспільствах країн Заходу. Збірник матеріалів 59-ої наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових співробітників ЕПФ ОНУ імені І.І. Мечникова. Одеса, 2005.
  - Шевчук В.М. Структура побудови деяких норм законодавства ЄС щодо запобігання щодо запобігання від сплати ПДВ. «Законодавство кримінально-правового напрямку: стратегія, тактика, техніка. Шості юридичні читання: матеріали наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Одеса, Астропринт, 2009.

Післямова

Вивчення кримінального права як навчальної дисципліни передбачає, і повинно надати можливість орієнтуватися в складних положеннях кримінального законодавства, практики його застосування. Це також повинно допомогти розуміти положення науки кримінального права, основ правотворчої діяльності процесів криміналізації та декриміналізації, пеналізації та депеналізації. Взагалі вивчення цієї навчальної дисципліни буде сприяти формуванню у студентів і слухачів навичок в якісній правовій оцінці виникаючих ситуацій, наданню таким рішенням необхідної якості, залученню для цього правових положень, рішень судової практики і т.і.

Навчально-методичний посібник

Автори-укладачі:

**Т.О. Гончар, Л.І. Крупко, Л.С. Кучанська,
Є.Л. Стрельцов, О.А. Чуваков**

Кримінальне право України Програма навчального курсу

Під загальною редакцією доктора юридичних наук, доктора теології, професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України **Є.Л. Стрельцова**.

Видано в авторській редакції

Підп. до друку 20.03.2011. Формат 60x84/8.
Гарн. Таймс. Тираж 40 прим.

Редакційно-видавничий Центр
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова,
65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39